БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 69 (300)
8 АПРЕЛЬ ЖУМА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Чигит экиш илғорларидан ўрнак олингиз!

Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхозда ғўзаси сийрак чиққан жойларга, ўқариқ ва дала четларига ўтқазиш учун бу йил 200 мингтадан кўпроқ чиринди тувакчаларда ғўза кўчатлари етиштирилмоқда. **Суратда:** колхоз раиси **А. Убайдуллахўжаев** (чапда) ва парник хўжалиги мудири **Т. Ирисбоев** ўртоқлар ғўза кўчатлари етиштириш участкасини кўрмоқдалар.
В. Салов фотоси.

Пахтакорларга маданий-маиший хизматни ҳартомонлама яхшилайлик

Шу кунларда областимиз пахтакорлари чигит экишни оммавий равишда қизитиб юборадиган ва уни энг қисқа муддатларда уюшқоқлик блан ўтказишни та'минлайдиган ғоят мас'улиятли даврни кечирмоқдаларки, бу—маҳаллий партия, совет ташкилотлари, барча қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхозчилар, совхоз ишчилари ва МТС механизаторларидан пахта етиштиришнинг янги, прогрессив усулларини кенг қўлланиб, чигит экишни тез ва юқори сифатли қилиб зўр уюшқоқлик блан ўтказишни талаб этади.

Шуни унутмаслик керакки, чигит экишда илғорлар эришаётган муваффақиятлар бутун халқимизни бениҳоя қувонтиради, бирор район ёки колхоз, совхознинг бу соҳада орқада қолиб кетиши эса ҳаммани ташвишга солиб қўяди. Шунинг учун ҳам қолган ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, барча майдонларда чигитни қисқа муддат ичида экиб олиш — областимиз пахтакорларининг сра кечиктириб бўлмайдиган энг муҳим вазифасидир.

Ма'лумки, ҳамавақт ишнинг муваффақиятини жонли кишилар — колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлар ҳал қилади. Шу туфайли, улар тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиш, пахтакорларга маданий-маиший хизматни ҳартомонлама яхшилаш ҳозирги вақтда энг муҳим аҳамиятга эга. Ҳозирги куннинг муҳим талабларига тўла тушуниб етилган жойларда чигит экиш даврида меҳнат тўғри уюштирилмоқда, колхозчилар ва механизаторларнинг унумли ишлашлари учун қулай маданий-маиший шароит яратиб берилмоқда.

Масалан, Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз а'золари ва механизаторлар 2200 гектар майдонда чигит экишни муддатидан илгари тамомлаб, катта муваффақиятларга эришдилар. Бу колхозда колхозчиларга қулай маданий-маиший шароит яратиб берилмоқда, дала ишларининг ҳозирги қизғин пайтида яхши жиҳозланган болалар боқчалари ва яслилари мунтазам ишлаб турипти. Колхозчилар ва механизаторлар учун далада ҳар куни иссиқ овқат тайёрланади. Бригадаларнинг дала шийпонлари шиор, плакатлар блан безатилган, китоб, кўргазмали агитация воситалари, газета, журналлар блан етарли миқдорда та'минланган. Колхоз партия ташкилоти ҳисобидаги агитаторлар чигит экиш бошланганидан кейин айниқса ўз фаолиятларини кучайтириб юбордилар. Улар дала шийпонларида колхозчилар ва механизаторлар блан ҳозирги конкрет хўжалик вазифаларига боғлаб жонли суҳбатлар ўтказмоқдалар. Эндиликда ватанпарвар колхозчилар чигитни ердан текис ундириб олиш учун социалистик мусобақани тобора қизитмоқдалар.

Лекин фактлар шуни ҳам кўрсатмоқдаки, айрим колхозларда колхозчилар ва механизаторларга қулай маданий-маиший шароит яратиб берилмаётир, ба'зи район партия, совет ташкилотлари ва колхоз, совхозларнинг раҳбарлари бу муҳим масалани мутлақо э'тибордан четда қолдирмоқдалар. Бу ўринда Ўртасарой районидаги Свердлов номли, Сталин номли колхозларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Мазкур колхозларда чигит экишнинг ҳозирги энг мас'улиятли даврида ишчи кучлари дала ишларига тўла сафарбар этилмаган, колхозчи аёлларнинг далага чиқишлари учун қулай шароит яратиб берилмаган, болалар боқчалари ва яслилари ҳалигача очилмаган, далада иссиқ овқат ташкил этилмаган, бригада шийпонлари эса жиҳозланмаган. Колхозлар ва МТСларнинг бошланғич партия ташкилоти секретарьлари ва МТС зонаси бўйича райком секретарьлари далада ишлаб турган колхозчилар, механизаторларга маданий-маиший хизматни яхшилаш, улар ўртасида социалистик мусобақани йўлга қўйиш ва оммавий-сиёсий ишларни кучайтиришга етарли э'тибор бермаётирлар ва колхозчиларнинг ижодий ташаббусларига бошчилик қилмаётирлар.

Бу район матлубот кооперациясининг ходимлари ўз ишларида катта камчиликларга йўл қўймоқдалар. Улар қишлоқда савдо-сотиқ ишларини кўнгилдагидек уюштирмаётирлар. Районда саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари блан савдо қилучи кўчма дўконлар ҳанузгача ташкил этилмаган. Бу — район кооператив савдоси ходимларининг меҳнаткашларнинг зарур молларга бўлган эҳтиёжларини қондиришга жиддий э'тибор бермаётганликларини кўрсатади.

Матлубот кооперацияси ходимларининг ҳозирги муҳим вазифаси — пахтакорларнинг кўп исте'мол қилинадиган товарларга бўлган эҳтиёжларини мукаммал қондириб туришдан, қишлоқда савдо-сотиқ ишларини яхшилашдан, аҳолига зарур бўлган барча молларни узлуксиз сотишни та'минлашдан иборатдир. Улар қишлоқ аҳолисининг маданий молларга тобора ўсиб бораётган талабларини ҳартарафлама қондиришлари, колхозчилар, механизаторлар тўпланадиган жойларда кўчма дўконлар ташкил қилишлари, пахтакорларни бевосита даланинг ўзида саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари блан та'минлашлари керак.

Чигит экишни ўз вақтида сифатли қилиб тугаллаш кўп жиҳатдан колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларнинг кучайтирилишига ва уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни ҳартомонлама яхшилашга боғлиқдир. Илғор колхозлар, совхозлар ва МТСларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, меҳнатни тўғри ташкил қилабилиш, техникадан унумли фойдаланиш, пахтакорларга яхши маданий-маиший хизмат кўрсатиш — шу кеча-кундузда ишнинг муваффақиятли бўлишини та'минлайди. Ҳозирги кунларда ишни шундай ташкил қилиш керакки, колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлар маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ҳеч қандай камчиликларга дуч келмасинлар. Уларга унумли меҳнатларидан кейин маданий ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилиши керак. Ҳарбир колхоз дала шийпони китоб, кўргазмали агитация воситалари, радиоустановка, газета ва журналларнинг янги сонлари блан та'минланган бўлсин, деворий газета ва «молния»лар мунтазам равишда чиқариб турилсин.

Бригада ва звеноларнинг ишини тўғри ташкил қилиш, қилинган ишлар учун пул ва натура авансларини ўз вақтида бериб бориш, далада иссиқ овқат уюштириш, болалар боқчалари ва яслилари ташкил қилиш ҳамда уларни яхшилаб жиҳозлаш колхоз, совхоз раҳбарларининг диққат марказида туриши лозим.

Областьдаги маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари барча имкониятлардан самарали фойдаланиб, бутун э'тиборни кўкламги дала ишлари даврида колхозчиларга маданий хизмат кўрсатишни ҳартомонлама яхшилашга қаратишлари, пахтакорларга тез-тез кинофильмлар кўрсатиб туришлари, қишлоқларга концерт бригадалари юборишлари, колхоз ва қишлоқ кутубхоналарини илмий-оммабоп адабиётлар блан мукаммал та'минлашлари ва қишлоқ аҳолиси ўртасида турли темаларда суҳбатлар ўтказишлари керак.

Пахтакорларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш — соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларининг шарафли бурчидир. Соғлиқни сақлаш органлари бу соҳада олиб бориладиган бутун ишларни бевосита дала шийпонларига кўчиришлари, санитария-профилактика тадбирларини кенг амалга оширишлари, шу мақсадда шаҳарлардан ва район марказларидан малакали медицина ходимларини юборишлари ва колхозчилар ўртасида медицина пропагандасини кучайтиришлари лозим.

Ҳамма куч ва имкониятлардан тўла фойдаланиб, пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни ҳартомонлама яхшилайлик ва бу соҳада олиб бориладиган ишларни Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан олдимизга қўйилган янги вазифалар даражасига кўтарайлик!

ССР Иттифоқи Большой театрида концерт

6 апрель куни ССР Иттифоқи Большой театрида қоратупроқ бўлмаган Марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашининг қатнашчилари учун концерт берилди.

Концертни Пятницкий номли Давлат рус халқ хори бошлаб берди. Владимир Захаровнинг «Совет давлатига шон-шарафлар бўлсин» деган қўшиғи тантанали жаранглади. Хор солистлари М. Подлатова ва И. Николашина шу авторнинг «Рус гўзали» деган машҳур ашуласини ижро этдилар. Хорнинг икки ёш ашулачиси А. Афанасьева ва П. Макарова «Сормово лапарлари»ни юмор блан айтдилар. Коллективнинг рақс группаси «Волга ёшлар рақси» деган жўшқин рақсни ижро этди.

ССР Иттифоқи Большой театрининг солисти Г. Вишневская самимий кутиб олинди. У «Йигиручи» деган рус халқ қўшиғини ҳамда Чайковскийнинг «Чародейка» операсидан кума ариозасини ижро этди.

Концертнинг биринчи бўлимида Чайковскийнинг «Оққуш кўли» балетидан бир кўриниш кўрсатилди.

Концертнинг иккинчи бўлимида Омск рус халқ хорининг солисти М. Селиванова Оленичеванинг «За воротами гуляла-ль молода» деган қўшиғини ҳамда В. Ивановнинг «тўрт қиз тўғрисидаги қўшиғини» муваффақият блан ижро этди.

ССР Иттифоқи Большой театр балетининг ёш солистлари Л. Богомолова ва С. Власов музикасини Дунаевский ёзган вальсни ижро этиб, томошабинларнинг қизғин қарсакларига сазовор бўлдилар.

Москва давлат эстрадасининг артистлари В. Аникин ва В. Дашкевич яхши спортчилик техникасини кўрсатдилар.

Н. Павленко, Т. Полешчук ва В. Третьяковалардан иборат уч бандурачи аёлларнинг чиқиши умумий э'тиборни жалб қилди. Улар композитор Козакнинг «Ой не моргайте, дивчата» қўшиғини ва «Гуцул қизи Ксеня» деган закарпат халқ қўшиғини зўр маҳорат блан ижро этдилар.

СССР халқ рақси Давлат ансамбли (бадиий раҳбари СССР халқ артисти И. Моисеев) муваффақият блан қатнашди. Ансамбль «Полянка» деган рус рақсини ва «Партизанлар» деган хореография кўринишини ижро этди.

Концерт «Гопак» деган ёрқин украин халқ рақсини ижро этиш блан тамом бўлди.

Концерт программасини Москва бадиий академик театрининг артисти Е. Хромова олиб борди. Украина ССРда хизмат кўрсатган артистлар Ю. Тимошенко ва Е. Березин ўткир интермедияларни ижро этдилар.

СССР халқ артисти Ю. Файёр ва РСФСРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби В. Небольсин оркестрга дирижёрлик қилдилар.

Концертни режиссёр РСФСР халқ артисти Р. Захаров, рассом РСФСРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби В. Риндин қўйдилар.

Концертда **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущчев, А. И. Кириченко, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов** ўртоқлар ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Сталин номли совхоз коллективининг муваффақияти

Оққўрғон районидаги Сталин номли 17-нчи совхоз коллективи дала ишларини намунали уюштириб, шу йил 6 апрельда — белгиланган муддатдан 4 кун илгари чигит экишни тугаллади.

2800 гектар майдоннинг ҳаммасига чигит торқаторлаб, шу жумладан 420 гектар ерга квадрат-уялаб экилди.

Совхознинг ўртоқ Ш. Ҳайдаров бошқараётган илғор бўлимида 476 гектар ерга чигит 5 кун ичида экиб бўлинди.

Чигитни квадрат-уялаб экишда тракторчилардан М. Аҳмедов, А. Абдимейнов, Н. Азимов ўртоқлар ажойиб иш намуналарини кўрсатдилар. Улар меҳнат унумини ошириш блан бир вақтда чигитнинг сифатли экилишини ҳам та'мин этдилар. Сеялкачилардан И. Чайко, И. Насритдинов, И. Хўжамқулов, контролёрлардан А. Додабоев, А. Юсупов, Қ. Йўлдошев ва бошқалар ўз вазифаларини садоқат блан бажариб, чигит экишни агротехника қоидаларига мувофиқ ўтказишга эришдилар.

Универсалчилардан Ш. Умирзоқов, А. Багданов ва бошқалар чигитни торқаторлаб экиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар ва экиш планини муддатидан илгари бажаришга катта ҳисса қўшдилар.

6 қаторли сеялка ва гусеницали тракторлардан иборат 5 агрегат механизаторлари кунига нормадаги 10 гектар ўрнига ўрта ҳисобда 17 гектардан ерга чигит экиб, меҳнат унумини оширишда анча ютуқларга эришдилар.

Ҳозир совхоз ишчилари, агрономлари чигитни қийғос ундириб олиш тадбирларини кўрмоқдалар. Механизаторлар культиваторларни тракторларга тиркаб, ғўза парваришига зўр бериб ҳозирлик кўрмоқдалар.

М. АҲМЕДОВ,
совхоз директори.

А. КОМИЛОВ,
партбюро секретари.

Д. ЖАЛОЛОВ,
ишчилар комитетининг раиси.

Чигит экиш тугалланди

Ховос районидаги 1-нчи «Боёвут» совхозининг коллективи чигит экишни ўтган йилдагидан 27 кун илгари тамомлади. Чигит экиш ишларининг ҳаммаси 8 кун ичида бажарилди ва ҳарбир сеялканинг ўртача иш унуми нормадагидан ортиқ бўлди.

Анвар Халилов ва Абдулла Аллаберганов раҳбарлигидаги экипажлар чигитни квадрат-уялаб экишда энг яхши натижаларга эришдилар. Улар топшириқни 150 процентдан бажардилар.

Совхоз коллективи қўшни хўжаликларга ўртоқларча ёрдам бериш блан бирга тракторларга культиваторларни тиркаш ишларини ҳам олиб бормоқда. (ЎзТАГ).

* * *

Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхоз пахтакорлари МТС механизаторлари блан ҳамкорликда ишлаб, барча куч ва резервлардан унумли фойдаландилар ва районда биринчи бўлиб чигит экишни тугалладилар.

Ҳозир колхоз а'золари чигитни барча участкаларда текис ундириб олиш учун курашмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Тошкент область, Оққўрғон районидаги 2-нчи МТС экиш агрегатининг шахсий составини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида

Тошкент область, Оққўрғон районидаги 2-нчи МТСнинг Охунбобоев номли колхозда шу йил 5 апрельгача 110 гектар ерга юқори сифатли қилиб квадрат-уялаб чигит экқан экиш агрегатининг шахсий состави Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлансин:

1. **Ҳамроев** Тожиқул — тракторчи.
2. **Абдураҳимов** Мирзааҳмад — сеялкачи.
3. **Хидиров** Турон — контролёр.
4. **Нишонбоев** Убайдулла—сим тортучи.
5. **Эсонбоев** Турсунбой — сим тортучи.
6. **Бойқўзиев** Нишон — сим тортучи.
7. **Қолдибеков** Абдусобир — сим тортучи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1955 йил, 6 апрель
Тошкент шаҳри,

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Тошкент область, Янгийўл районидаги 1-нчи МТС экиш агрегатининг шахсий составини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида

Тошкент область, Янгийўл районидаги 1-нчи МТСнинг Ленин номли колхозда шу йил 6 апрельгача 102 гектар ерга юқори сифатли қилиб квадрат-уялаб чигит экқан экиш агрегатининг шахсий состави Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлансин:

1. **Олимов** Қўчқор — тракторчи.
2. **Рихсибоев** Холмат — контролёр,
3. **Хусанов** Мирзакарим — сеялкачи,
4. **Олимов** Пўлатбой — сим тортучи.
5. **Раҳимжонов** Топил — сим тортучи.
6. **Хажиматов** Худойберди — сим тортучи.
7. **Иброҳимов** Исроил — сим тортучи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1955 йил, 6 апрель.
Тошкент шаҳри,

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши

5 апрельда Катта Кремль саройида қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг КПСС МК қарорига биноан чақирилган кенгаши очилди. Кенгаш қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва бу маҳсулотларни давлатга топшириш масалаларига бағишланган.

Кенгаш қатнашчилари Коммунистик Партия ва Совет Ҳукумати раҳбарлари **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущчев,** КПСС МК секретарьлари **П. Н. Поспелов** ва **М. А. Суслов** ўртоқларнинг ҳукумат ложаларида пайдо бўлишини давомли қарсаклар блан кутиб оладилар.

Кенгашни РСФСР Министрлар Советининг раиси ўртоқ **А. М. Пузанов** очди. У, кенгашда Москва, Арзамас, Брянск, Владимир, Горький, Иваново, Калинин, Калуга, Киров, Кострома, Рязань, Смоленск, Тула ва Ярославль областьларининг, Татаристон, Мордва, Мари ва Чувошистон автоном республикаларининг қишлоқ хўжалик ходимлари ҳозир бўлганлигини айтди.

Кенгашда Украина ва Белоруссия Совет Социалистик Республикаларининг қишлоқ хўжалик илғорлари делегациялари қатнашмоқда.

Кенгаш фахрий президиумига ғоят баланд руҳ блан КПСС МК Президиумининг а'золари сайланади.

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикаларнинг колхоз ва совхозларида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш ва давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш тадбирлари тўғрисида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ **П. П. Лобанов** доклад қилди.

— КПСС МК январь Пленумининг «Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисида»ги қарорини колхозчи деҳқонлар ва бутун совет халқи қизғин ма'қуллаб кутиб олди,—деди у.—Партия ва Ҳукумат эришилган муваффақиятларга таяниб ва совет халқининг куч-қувватини оғир индустрияни янада тезроқ ривожлантиришга қаратиб, қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш программасини ишлаб чиқдилар.

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьларнинг колхозлари, МТС ва совхозлари ҳар йили олинадиган ялпи дон маҳсулотини яқин 5—6 йил ичида камида 10 миллиард пудгача етказиш ва асосий чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни икки баравар ва икки баравардан ҳам зиёдроқ кўпайтириш тўғрисидаги умумхалқ вазифасини амалга оширишда муҳим роль ўйнамоқлари лозим. Россия Федерациясидаги ҳамма колхозларнинг деярлик учдан бир қисми ана шу зонада жойлашган.

Бу зонадаги колхозлар, МТС ва совхозлар қишлоқ хўжалигини жуда қисқа муддатда кескин суратда юксалтириш ва дон, картошка, сабзавот, зиғир, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни шу йилнинг ўзидаёқ кескин суратда кўпайтириш учун зарур бўлган ҳамма нарсага эгадирлар.

Ўртоқ Лобанов қишлоқ хўжалигини планлаштиришдаги янги тартибнинг ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида, бу тартиб колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг ташаббусини кучайтириш соҳасида кенг имконият туғдириб берганлиги ҳақида гапириб, жойлардаги ба'зи ходимлар бу қарорни нотўғри тушунганликларини кўрсатучи бирқанча фактларни келтирди. Бу ходимлар планлаштиришдаги янги тартибни келгуси йилдан бошлаб амалга ошириш керак деб хато ўйлайдилар.

Марказий областьларнинг қишлоқ хўжалигида йирик шаҳарларнинг ва саноат марказларининг аҳолисини та'минлаш учун сутчилик, чорвачилик, чўчқачилик, картошка, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш, шунингдек зиғир ва конопля сингари қимматли техника экинларини ривожлантириш асосий ўринни тутиши лозим.

Сўнгра ўртоқ Лобанов маккажўхори экинларини кескин суратда кенгайтириш ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш масалаларига анча катта э'тибор беради.

Ўртоқ Лобанов ўз докладининг охирги қисмини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашга, қишлоқ хўжалик илмий ташкилотларининг ишига ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишни яхшилашга бағишлади.

Докладдан кейин музокаралар бошланди.

Қоратупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгашида 5 апрельда КПСС Москва область комитетининг секретари ўртоқ **Капитонов** сўзлади. У айтдики, ўтган йили колхозларнинг пул даромадлари 25 процент ўсди 163 колхоз миллионер бўлди. Меҳнат кунига тўланадиган пул ва натура ҳақи ортди.

Колхоз ва совхозларда 1955—1960 йилларга мўлжаллаб хўжаликнинг ҳамма тармоқларини ривожлантириш тадбирларини ишлаб чиқиш тамом бўлаётир. 1955 йилда юз гектар ер майдонига 335 центнер сут, ҳар юз гектар ҳайдаладиган ерга 46,7 центнер гўшт олинмоқчи. Колхозларда ҳарбир сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори ўрта ҳисобда 2.100 килограммгача етказилади.

Рязань область партия комитетининг секретари ўртоқ **Ларионов** областьнинг колхозлари дон, картошка, сабзавот, техника экинлари ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш учун қандай катта имкониятларга эга эканликлари ҳақида сўзлаб берди.

Областьнинг колхозлари чорва моллар сонини ва маҳсулдорлигини сезиларли даражада оширдилар. Ўтган йили ҳарбир сигирдан соғиб олинган сутнинг ўртача миқдори ҳамма районларда 127—804 килограммга ортди. Бу йил сут соғиб олиш яна 40 процент ортди. Бунга сигир боқишни яхшилаш натижасида эришилди.

Ем-хашак базасини янада яхшилаш учун бу йил 125 минг гектар ерга маккажўхори экилади, картошка майдони кенгайтирилади, Ока дар'ёси бўйидаги табиий пичанзорлардан яхшироқ фойдаланилади.

5 апрельдаги мажлисда Смоленск область партия комитетининг секретари ўртоқ **Доронин,** Калинин область партия комитетининг секретари ўртоқ **Киселев,** Ярославль область партия комитетининг секретари ўртоқ **Алферов,** Горький область партия комитетининг секретари ўртоқ **Смирнов,** Киров область партия комитетининг секретари ўртоқ **Пчеляков,** Мордва область партия комитетининг секретари ўртоқ **Закурдаев,** Чувошистон область партия комитетининг секретари ўртоқ **Ахазов,** Татаристон АССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ **Азизов,** Брянск область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Дадонов,** Владимир область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Споров,** Арзамас область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Скочилов** ҳам сўзладилар. (ТАСС).

* * *

6 апрельда Катта Кремль саройида қора тупроқ бўлмаган марказий доирадаги областьлар ва автоном республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши ўз ишини давом эттирди.

Кенгаш қатнашчилари **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, Н. С. Хрушчев, П. Н. Поспелов; М. А. Суслов** ўртоқларнинг ҳукумат ложаларида пайдо бўлишларини давомли қарсаклар блан кутиб оладилар.

Кенгашда СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ П. П. Лобанов доклади юзасидан музокаралар давом этди. Музокараларда КПСС Иваново область комитетининг секретари ўртоқ **Титов,** Мари АССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ **Кондратьев,** Кострома область партия комитетининг секретари ўртоқ **Сумцов,** Москва область Кунцево районидаги «Путь новой жизни» колхозининг раиси ўртоқ **Арепьев,** Калинин область, Бежецк районидаги Ильич номли колхознинг звено бошлиғи ўртоқ **Нилова,** Горький областидаги Чкалов МТСининг директори ўртоқ **Корепанов** ва Рязань областидаги Киров номли колхознинг раиси ўртоқ Ефремова сўзга чиқдилар.

Кенгаш ўз ишини давом этдирмоқда. (ТАСС).

ЎРТОҚ Н. А. БУЛГАНИН ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЭЛЧИСИ ВАЦЛАВ ЛЕВИКОВСКИЙНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

6 апрельда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин Польша Халқ Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Вацлав Левиковскийни қабул қилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 7 АПРЕЛЬГАЧА БЎЛГАН

М А ' Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш	Районлар	Ҳамма экилган ер	Шу жумладан квадрат-уялаб экиш	Бир кунлик ўсиш
Оққўрғон	85,1	80,8	5,2	Оҳангарон	52,7	24,7	9,9
Янгийўл	73,9	38,2	7,3	Верхне-волинск	51,3	6,4	5,5
Ўртасарой	73,8	37,6	9,5	Калинин	50,9	3,3	3,7
Юқоричирчиқ	73,5	28,2	6,7	Чиноз	50,6	42,9	6,4
Ўртачирчиқ	70,3	38,8	6,8	Сирдар'ё	50,3	20,9	4,5
Бекобод	69,0	51,3	6,9	Бўка	50,0	36,9	5,3
Пискент	67,2	53,9	5,9	Октябрь	42,0	26,0	5,4
Ховос	65,9	49,7	4,9	Мирзачўл	34,8	8,5	5,9
Оржоникидзе	63,7	10,7	7,8				
Қуйичирчиқ	61,9	40,9	—	Область бўйича			
Гулистон	55,4	32,0	6,4	жам'и	61,7	36,4	5,9

ПЛАНЛАШТИРИШНИНГ ЯНГИ ТАРТИБИ АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

Курск область, Хомутовский районидаги Калиновка қишлоғининг колхозчилари ғалла етиштиришни бир йил мобайнида икки баравар кўпайтиришга ва КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг чорвачилик маҳсулотлари етиштириш тўғрисида берган топшириқларини икки-уч йил ичида бажаришга қарор қилдилар

Марказий қоратупроқ доирасидаги областьлар қишлоқ хўжалик ходимларининг Воронеж шаҳрида бўлган кенгашида шу колхоз агрономи ўртоқ Д. ВАНИНнинг сўзлаган нутқи қуйида э'лон қилинади:

Бизнинг колхозимиз яқингинада ҳам қолоқ хўжалик эди. Шуни айтиб ўтиш кифояки, 1952 йилда артельнинг пул даромади атиги 382 минг сўмни ташкил қилди, ҳарбир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдори бир минг килограммдан сал ошиқроқ бўлди. Қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосили ҳам паст эди. Чунончи, дон экинларининг ҳарбир гектаридан 7—8 центнердан, картошканинг ҳарбир гектаридан 75 центнердан ҳосил, кенопнинг ҳарбир гектаридан фақат бир ярим центнердан тола олган эдик ва ҳоказо. Шу сабабли колхозчилар меҳнат кунларига натура, пул даромадларини оз олар эдилар.

Бу қолоқликни йўқотиш учун қандай йўл топиш керак? Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни қисқа муддат ичида кўпайтирмоқ, колхознинг жамоат хўжалигини мустаҳкамламоқ учун ишни нимадан бошлаш керак? КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини ўрганаётган ва шу қарорларни амалга ошириш тадбирларини белгилаётган кунларимизда шу саволларнинг жавобини топишга жуда интилдик.

Ҳарбир колхознинг ўзига хос қандайдир хусусиятлари бор ва шу хусусиятлар блан бошқа колхозлардан фарқ қилади. Ба'зи колхозлар пахта етиштириш блан шуғулланади, ба'зилари сутчилик блан, ба'зи колхозлар эса қанд-лавлаги етиштириш, яна ба'зилари боғдорчилик ва узумчилик блан шуғулланади ва ҳоказо. Колхозчилар бизнинг колхозимизда ҳам хўжаликнинг бирор тармоғи етакчи бўлиши лозим деб айтдилар.

Биз ҳам ўз колхозимиз учун етакчи бўладиган экинни топдик. Бизнинг шароитимизда конопля мана шундай экиндир. Бу экинни меҳр қўйиб етиштирсак, шу туфайли қисқа муддат ичида колхоз экономикасини мустаҳкамлаб олишимиз, колхозчиларнинг моддий фаровонлигини оширишимиз мумкин. Сўнгра биз колхозга жуда катта бойлик келтириши мумкин бўлган чорвачиликни ривожлантиришга киришдик. Хўжаликнинг бу тармоғи ва биринчи ғалла чўчқачилик ҳамда сутчилик бизнинг колхозимизда албатта ривожлантирилиши лозим.

Колхозчиларнинг деярлик ҳаммаси коноплядан мўл ҳосил олиш учун курашга сафарбар қилинди. Колхоз йиғилишида, бригадалардаги йиғилишларда конопля экиш учун мўлжалланган ернинг ҳар гектарига камида 30 тоннадан гўнг солишга қарор қилинди. Бунинг учун колхоздаги ўғитлардан ҳам, шунингдек колхозчиларнинг ҳовлиларида тўпланиб қолган ўғитлардан ҳам фойдаланилди. Биз коноплянинг парвариш қилишдаги эгасизликни тугатишга муваффақ бўлдик ва колхозимиздаги одамлар экиннинг ҳарбир гектари учун жавоб берадиган бўлиб қолдилар. Албатта бу ишда кўп нарса МТСнинг дала ишларини қандай муддатларда бажариб беришига боғлиқ эди. Шуни айтиш керакки, Хомутовский МТСнинг коллективи бизга дала ишларини илғор колхозлар ўтказаётган муддатларда ўтказиб олишимизга кўмаклашди. Район партия комитети бизга катта конкрет ёрдам бериб келмоқда.

Ғайрат блан меҳнат қилиш натижасида биз бир йил мобайнида ўтган беш йилда қўлга киритаолмаган натижаларга эришдик. Коноплянинг ҳарбир гектаридан 1952 йилда олинган уруғлик ҳосили 45 килограмм бўлган бўлса, 1954 йилда 6 центнерга етди. Колхоз пенькозаводга 1952 йилда 115 центнер тола топширган бўлса, 1954 йилда 774 центнер тола топширди.

Колхознинг пул даромади, юқорида айтиб ўтганимиздек, 1952 йилда 382 минг сўм бўлган эди, 1953 йилда 687 минг сўм бўлди, 1954 йилда эса 3 миллион 240 минг сўмга етди. Я'ни қарийиб беш баравар кўпайди. Иқлим шароитлари ноқулай келганлигига қарамай, колхозчилар ва механизаторлар дон экинларининг ҳарбир гектаридан олинаётган ҳосилни 1953 йилдагига нисбатан ўрта ҳисоб блан 3 центнердан зиёдроқ миқдорда кўпайтиришга муваффақ бўлдилар.

Колхоз давлатдан кредит олмай туриб, 1954 йилда 400 минг сўм сарф қилиб чўчқахона қурди, 120 минг сўм сарф қилиб иккита силос башняси қурди, кенопляни дастлабки ишлаб берадиган, конопля поясини янчиб-қуритиб берадиган пункт, 240 минг сўм сарф қилиб, чорвачилик бинолари учун водопровод қурди, 75 минг сўмга электр станция сотиб олди. Колхознинг жамоат хўжалиги мустаҳкамланганлиги ва ривожланаётганлиги натижасида колхозчиларнинг даромадлари кўпайди. Ўтган йили ҳарбир меҳнат кунига икки ярим килограммдан ғалла ва 12 сўмдан зиёдроқ пул берилди.

Броқ, чорвачиликни ривожлантиришда, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда биз ўтган йилга қадар тузукроқ муваффақиятларга эришаолмаган эдик.

Колхозчилар чорвачилик тўғрисида ғамхўрлик қилмаган эдилар, деб бўлмайди. Чорва молларнинг маҳсулдорлиги кам бўлаётганлигини кўриб ташвишланар эдик, ем-хашакнинг камлиги натижасида шундай бўлаётганлигини билар эдик. Лекин биз ем-хашакни кўпайтириш проблемасини ҳал қилишда нотўғри йўлдан бордик. Колхозчилар план топшириқларини бажариб, ўтлар экишни кенгайтирдилар, арпа ва бошқа камҳосил экинлар экилаётган майдонни кўпайтирабердилар. Шунинг натижасида озуқа бўладиган экинлар экиш кўпайди-ю, аммо ем-хашакнинг миқдори унчалик кўпаймади. Бунга таажжубланмаса ҳам бўлади. Бизнинг шароитимизда, масалан, арпанинг бир гектаридан 7—8 центнердан ортиқ ҳосил олиб бўлмайди. Ҳосил шундай бўлгандан кейин, гарчи биз арпа экилаётган майдонни ўн баравар кўпайтирганимизда ҳам бизнинг чорва молларимиз учун ем барибир етишмас эди.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми бизга бу камчиликни йўқотиш йўлини кўрсатиб берди. Пленум қарорларига мувофиқ колхозлардаги планлаштиришнинг янги қабул қилинган тартиби бизга дон етиштиришни кўпайтириш учун чексиз имкониятлар очиб берди. Чунки дон етиштиришни кўпайтириш чорвачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини юксалтиришнинг негизидир. Биз қандай экинлар экишни, бизнинг колхозимиз шароитида энг қулай бўлган, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга топширишни қисқа муддат ичида кўпайтиришга имкон берадиган экинларни танлаб олишни ўзимиз планлаштирадиган бўлиб қолдик.

Колхозимизнинг а'золари КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорини муҳокама қилиб, ғалла етиштиришни ва чорвачиликнинг асосий маҳсулотларини етиштиришни 1960 йилда эмас, балки анча олдинроқ кескин кўпайтиришга имкон берадиган резервларни излашга киришдилар.

Хўш, қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришнинг КПСС Марказий Комитети Пленумида белгилаб берилган даражасига анча қисқа муддатларда эришиш имкониятларини излашни нимадан бошладик? Шундай қараганда бу жуда оддий бўлса ҳам, лекин биз ғоят зарур ишдан бошладик: колхозда экилаётган ҳарбир экин баббаравар меҳнат сарф қилинганида қанча маҳсулот беришини ҳисоблаб чиқдик. Бунинг натижасида муҳим хулосаларга келдик.

Масалан, маккажўхори шу вақтгача меҳнатни энг кўп талаб қиладиган экин деб ҳисобланиб келар эди. Буни исбот қилмоқ учун маккажўхорининг бир гектарига арпа ва бошқа бирқанча экинларнинг бир гектарига қараганда ишчи куни ёки меҳнат куни анча кўп сарф бўлади деб кўрсатилар эди. Ҳақиқатан ҳам шундай. Лекин битта савол туғилади: хўш, масалан, маккажўхори блан арпанинг бир гектари қанча маҳсулот беради, шу экинларни етиштириш учун сарф бўлган меҳнатга яраша қанча маҳсулот олинади?

Қуйидаги жадвал бизнинг кўзимизга кўпгина нарсаларни яққол қилиб кўрсатиб қўйди.

(1954 йилги ма'лумотлар)

Экинлар	Ҳар гектардан олинган ҳосил: Центнер ҳисобида	Ҳар гектардан олинган ҳосил: Озуқа единицаси ҳисобида	Маккажўхори блан таққослаганда процент ҳисобида	Сарфланган меҳнат кунига яраша олинган озуқа единицаси
Маккажўхори:				
Думбуллигида қайириб олинган сўталари	105	4.200		
Пояси	207	3.105		
		7.305	100	270
Қанд лавлаги:				
илдизи	160	4.000		
Барглари	80	1.600		
		5.600	77	74
Картошка	162	4.860	66	66
Хашаки лавлаги:				
илдизи	220	3.080		
барглари	70	700		
		3.780	52	50
Арпа:				
Дони	8	960		
похоли	10	300		
		1.260	17	50

Шу ма'лумотлардан меҳнатни энг кам талаб қиладиган экин арпа ёки бошқа бирор экин бўлмасдан, балки маккажўхори эканлиги аниқ кўриниб турипти. Чунки, сарф қилинган меҳнатнинг ҳарбир единицасига маккажўхори энг кўп миқдорда маҳсулот беради.

Барча қишлоқ хўжалик экинларининг озуқалик фазилатларини таққослаб кўрганимизда колхоз кўп вақтдан бери тузукроқ маҳсулот бермайдиган ва иқтисодий фойдаси кам бўлган экинларни экиш блан шуғулланиб келганлигини билдик. Ўтган йили биринчи марта 49 гектар ерга маккажўхори экканимиздан кейин буни айниқса яққолроқ кўрдик. Ҳарбир гектар ердаги маккажўхоридан сўтаси блан 60 центнердан қуруқ дон, 312 центнер силосбоп поя олдик. «Закарпатская» сортидан бўлган маккажўхорини 10 гектар ерга эккан эдик, унинг ҳарбир гектаридан 500 центнердан силосбоп (сўта ва поялари блан) ҳосил олдик.

Колхозимиз правлениеси колхозчилар блан биргаликда экин майдонларининг структурасини ва ҳарқайси экиннинг фазилатларини ҳартомонлама ўрганиб чиқди. Колхозчилар мавжуд имкониятларни чуқур ўрганиш натижасида 1955 йилдаёқ дон етиштиришни икки баравар кўпайтириш ва шундай қилиб, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни яқин икки-уч йил ичида кескин равишда кўпайтириш учун негиз яратиш мумкин деган хулосага келдилар. Хўш, дон етиштиришни қай тариқа икки баравар кўпайтириш мумкин? Дон етиштиришни кўпайтиришда ҳамма экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш, йиғим-терим вақтида бўладиган нобудгарчиликни камайтириш блан бирқаторда маккажўхори асосий роль ўйнайди. Шу сабабли биз 1955 йилда 225 гектар ерга маккажўхори экишга қарор қилдик. Шундан 200 гектар ердаги маккажўхорининг сўталарини думбуллигида қайириб оламиз ва поясини силос қилиш учун ишлатамиз, 25 гектар ердаги маккажўхорини эса кўкатлигида ўриб олиб чорва молларга едирамиз. Бизнинг колхозимизда 1955 йилда дон экинлари экишнинг структураси қуйидагича бўлади:

	1955 йилда	1955 йилда 1954 йилга нисбатан кўпаяди (+)
Бутун экинзор майдон (гектар ҳисобида)	1.300	
Дон экинлари (гектар ҳисобида)	820	
Кузги жавдар	200	
Кузги буғдой	130	
Гричиха	69	
Тариқ	46	
Маккажўхори	200	+151
Дон олиш учун экиладиган вика	19	
Сули	134	
Дон экинларига нисбатан маккажўхорининг проценти	24	
Дон экинларининг ялпи ҳосили (центнер ҳисобида)	16.071	+8.763
Шу жумладан маккажўхори (центнер ҳисобида)	8.000	+ 7.454
Дон экинларининг ялпи ҳосилига нисбатан маккажўхори донининг проценти	50	

Шу ма'лумотлардан кўриниб турибтики, биз бир йил мобайнида экилаётган дон экинларига нисбатан маккажўхори экишни 24 процент кўпайтирамиз, дон экинларининг ялпи ҳосили орасида маккажўхоридан олинадиган доннинг ялпи ҳосилини эса 50 процент оширамиз.

Хўш, маккажўхори экишни қандай манба'лар ҳисобига кўпайтирамиз? Биринчидан, бундан икки йил аввал экилган ва сийракланиб қолган 101 гектар бедапояни бузиб, шу ерга маккажўхори экамиз, иккинчидан, бизнинг шароитимизда жуда кам ҳосил бераётган баҳори буғдойнинг 35 гектари ўрнига маккажўхори экамиз, учинчидан, колхозчилар илгари арпа экиб келган ерларнинг 15 гектарига маккажўхори экадилар, чунки арпа ҳам бизнинг шароитимизда кам ҳосил беради. Шу вақтгача биз кузги экинларни ёзда тоза шудгор қилиб қўйган ерларга экар эдик. Колхозчилар тажрибада текшириб кўриб, 142 гектар ерни ёзда тоза шудгор қилиб қўйиш ўрнига экин блан банд қилиб қўйиш мумкин, деган қарорга келдилар. Бундай қилганимизда кузги экинларнинг ҳосили деярлик камаймайди, аммо биз қўшимча миқдорда озуқа оладиган бўламиз. Мана шундай ерларнинг 111 гектарига вика блан сулини аралаштириб экишга ва 25 гектарига маккажўхори экиб, уни кўкатлигида мол озуқаси қилиб фойдаланишга қарор қилдик.

Мана шуларнинг ҳаммаси дон ва бошқа ҳархил ем-хашаклар етиштиришни анча кўпайтиришимизга имкон беради. Ўтган йили доннинг ялпи ҳосили 7308 центнер бўлган бўлса, бу йил, бизнинг ҳисобимизча, 16 минг центнерга етади. Шундай қилиб, КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг дон етиштиришни анча кўпайтириш, айниқса ем бўладиган донни етиштиришни анча кўпайтириш тўғрисида бизнинг олдимизга қўйган вазифасини 1960 йилда эмас, балки 1955 йилда я'ни шу йилнинг ўзидаёқ бажарамиз. Лекин маккажўхори бизга фақат дон проблемасинигина ҳал қилиб бермасдан, шу блан бирга ширали озуқаларни кўпайтириш проблемасини ҳам ҳал қилиб беради. Маккажўхорини бошқа экинларнинг ҳосили блан қўшиб ҳисоблаганимизда биз илгари шу вақтгача мисли кўрилмаган миқдорда озуқа оладиган бўлиб қоламиз. Колхозда озуқаларни кўпайтириш тўғрисидаги кичкина бир жадвални кўрсатиб ўтаман:

	1954 йилда	1955 йилда	1954 йилга нисбатан 1955 йилда кўпайиш (+) камайиш (—)
Концентрат озуқалар (центнер ҳисобида)	947	9.000	+ 8.053
Шу жумладан: маккажўхори дони	546	8.000	+ 7.454
Ширали озуқалар (тонна ҳисобида)	1.417	4.315	+ 2.898
Шу жумладан: маккажўхори поясидан қилинадиган силос (тонна ҳисобида)	650	3.360	+ 2.710
Картошка, лавлаги, хашаки қовоқ (тонна ҳисобида)	767	955	+ 188
Пичан (центнер ҳисобида)	4.458	5.346	+ 8 88
Шу жумладан: кўпйиллик ўтлар (центнер ҳисобида)	3.919	2.848	— 1.071
вика-сули (центнер ҳисобида)	359	2.220	+ 1.861
суданка (центнер ҳисобида)	—	2 78	+ 278
Кўкат озуқалар (центнер ҳисобида)	7.570	15.550	+ 7.980

Шундай қилиб, колхоз чорва молларнинг ҳамма турларини ем-хашақ блан тўла та'минлаш вазифасини бир йилда ҳал қилади. Маккажўхорининг силос қилиб қўйилган сўталаридан чўчқаларни семиртириш, ўрғочи чўчқаларни ва паррандаларни боқиш, сигирларни ва бошқа чорва молларни боқиш учун фойдаланилади (маккажўхори сўтасидан қилинган силос сигирларга ем ўрнида берилади). Август ойида маккажўхорининг сўталарини қайириб олиб, чўчқаларга берамиз ва уларни шу тариқа семиртирамиз. Дон етиштиришни ва ширали озуқалар етиштиришни кўпайтириш натижасида биз бу йилдан бошлаб чорва молларни қўлда—лагерьда боқишга кўчирамиз. 1955—1956 йилларда бир сигир учун ўрта ҳисоб блан: 22 центнердан дағал хашакка, шу жумладан 15 центнердан пичанга, маккажўхори поясидан қилинган 10 тоннадан силосга, 2 тоннадан картошкага, 70—80 центнердан кўкат озуқага, 5—6 центнердан концентрат озуқаларга эга бўламиз. Май ойининг ўрталаридан бошлаб, чорва моллар кўкат озуқа блан боқилабошлайди. Чорва молларни кузги жавдар кўкатига, сўнгра, кўкбедага, вика—сули аралашмасига, маккажўхори кўкатига, такрорий экилган вика—сули аралашмасига, кеч кузда эса қовоққа, сабзавот экинларининг чиқитларига ва хашаки карамга боқабошлаймиз.

Колхоз, жамоат чорва молларини озуқа блан тўла та'минламоқ учун ҳарбир сигирга 10 тоннадан силос, ҳарбир ғунажинга 6 тоннадан силос, бир ёшдан ошган чорва молларга 3 тоннадан, бир ёшгача бўлган чорва молларга 2 тоннадан, буқаларга 6 тоннадан, отларга ўрта ҳисоб блан 2 тоннадан ва қўйларга 1 тоннадан силос ажратади. Бундан ташқари колхозчиларга қарашли чорва молларни боқиш учун меҳнат кунлари эвазига, ўрта ҳисоб блан уларнинг ҳарбир сигири учун 6 тоннадан силос ва бир тоннадан маккажўхори сўтаси ачитмасини беришни мўлжалламоқдамиз.

Ем-хашак базасининг мўл бўлиши туфайли биз жамоат чорвачилигини кучли суратда юксалтириш, чорва моллар сонини кўпайтириш ва уларнинг маҳсулдорлигини кескин равишда ошириш имкониятига эга бўламиз. Чорвачилик колхоз хўжалигининг энг тараққий қилган ва энг сердаромад тармоғи бўлиб қолади. Колхоз КПСС Марказий Комитети январь Пленуми томонидан чорвачилик маҳсулотлари етиштириш учун белгиланган даражага 1960 йилда эмас, балки анча олдин, я'ни гўшт етиштиришни кўпайтиришда 1955 йилда ва сут етиштиришни кўпайтиришда 1956 — 1957 йилларда эришади. Буни қуйидаги жадвалдан кўриш мумкин:

	1954 йилда (ҳисобот)	1955 йилда	1956 йилда	1957 йилда	1960 йилда
Сигирларнинг сони	47	56	94	139	155
Ҳарбир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдори (килограмм ҳисобида)	1.314	2.200	2.700	3.050	3.800
Етиштириладиган сутнинг ялпи миқдори (центнер ҳисобида)	711	1.232	2.538	4.239	5.890
Экинзор, ўтлоқ ва яйловларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда етиштириладиган сутнинг миқдори (центнер ҳисобида)	44	79	163	273	380
Бўрдоқи қилинадиган чўчқаларнинг сони	25	335	400	450	600
Бир бош чўчқанинг тирик ҳолидаги ўртача оғирлиги (килограмм ҳисобида)	93	110	120	130	130
Етиштириладиган чўчқа гўштининг ялпи миқдори (центнер ҳисобида)	23,4	368	480	585	780
Етиштириладиган гўштнинг (чўчқа гўшти ва мол гуштининг) ялпи миқдори (центнер ҳисобида)	164	398	542	701	988
Экинзор, ўтлоқ ва яйловларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда етиштириладиган гўштнинг миқдори (центнер ҳисобида)	10,1	25,7	25	45	63
Шу жумладан: ҳар юз гектар экинзорга ҳисоблаганда етиштириладиган чўчқа гўштининг миқдори (центнер ҳисобида)	1,8	28	36	45	60
Қўйларнинг сони	213	280	350	400	500
Бир қўйдан олинадиган дағал жуннинг миқдори (килограмм ҳисобида)	3,2	3,6	3,7	3,8	4,0
Товуқлардан олинадиган тухумларнинг ялпи миқдори (минг дона ҳисобида)	3,1	12	100	143	312
Дон экинларининг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда товуқлардан олинадиган тухумнинг миқдори	45	1.463	12.120	17.441	38.040

Бу жадвалдан кўриниб турибтики, биз маҳсулотни кўпайтиришда ўзимизнинг асосий э'тиборимизни 1960 йилга эмас, балки 1955 йилга, шунингдек бундан кейинги 2—3 йилга қаратамиз. Албатта, қилинаётган ҳисобларга 1960 йилни ҳам асос қилиб олишнинг муҳим аҳамияти бор. Лекин ҳозирги вақтда асосий вазифа шуки, дон етиштиришни ва чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни шу йилнинг ўзидаёқ, шунингдек кейинги 2 — 3 йил ичида қат'ий равишда кўпайтиришимиз лозим.

Биз ўзимизнинг реал имкониятларимизга асосланиб туриб, ҳарбир сигирдан ўтган 1954 йилдаги 1314 килограмм ўрнига бу йил 2.200 килограмм сут соғиб олишни, я'ни ҳарбир сигирдан соғиб олинадиган сутнинг миқдорини 886 килограмм кўпайтиришни ва 1957 йилда 3.050 килограммга етказишни планлаштирдик.

Маҳсулотнинг бошқа турларини ҳам шу тариқа кўпайтирамиз. Чунончи, экин ерларининг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда чўчқа гўшти етиштиришни 1954 йилдаги 1,8 центнердан бу йил 28 центнерга ва 1957 йилда 45 центнерга етказамиз. Бизнинг колхозимизда маккажўхори ем-хашак базасининг асоси бўлиб қолади ва шунинг учун ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни мана шундай кўпайтириш имкониятига эга бўламиз. Ҳатто ўтган йилнинг ўзидаёқ (биз фақат 49 гектар ерга маккажўхори эккан эдик) шу қадар кўп силос тайёрлаб қўйдикки, биз ҳозир ҳам маккажўхори силоси блан фақат сигирларнигина эмас, чўчқаларни, қўйларни ва ҳатто отларни ҳам боқмоқдамиз. Бунда шуни ҳам назарда тутиш keракки, чорва моллар маккажўхори силосини бошқа ҳарқандай озуқага қараганда кўпроқ иштаҳа блан емоқда. Шу сабабли бизнинг колхозчиларимиз маккажўхорига катта аҳамият бермоқдалар. Чунки маккажўхори бир йўла икки вазифани ҳал қилиб беради. Я'ни дон етиштиришни кўпайтиради ва унинг кўк пояларидан яхши силос қилинади.

Колхозчиларимиз шу нарсани яхши биладиларки, мўлжалланган планларни амалга оширмоқ учун ҳарбир колхозчи жон куйдириб ишлаши, ҳалол, фидокорона меҳнат қилиши лозим. Мустаҳкам меҳнат интизоми бўлмаса, ҳарбир колхозчи ўзига топширилган иш учун ўзининг жавобгар эканлигини чуқур тушунмаса, қўйилган вазифани ҳал қилиб бўлмайди. Шу сабабли колхоз партия ташкилоти, қишлоқнинг барча меҳнаткашлари меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва меҳнатдаги активликни ошириш масалаларига биринчи даражада аҳамият бермоқдалар. Биз бу йўлда катта муваффақиятларга эришдик. Колхознинг меҳнатга ярокли ҳарбир а'зоси 1953 йилда ўрта ҳисоб блан 370 тадан меҳнат куни ишлаган бўлса, ўтган йили 466 тадан меҳнат куни ишлади.

Дон ва техника экинларининг ҳосилдорлиги кўпайганлиги, чорвачилик маҳсулдорлигининг ўсиши бу йилнинг ўзидаёқ пул даромадларини кўпайтириб, 4 миллион 655 минг сўмга етказишимизга имкон беради. Колхозчилар бирқанча капитал иншоотлар қуришни мўлжалламоқдалар. Биринчи навбатда биз маккажўхори сўталарини бузмай сақламоқ учун яхши траншеялар қурамиз. Бундан ташқари иккита силос башняси, сигирларни ва чўчқаларни тўрт қатор қўйиб боқишга имкон берадиган қилиб йиғма темир бетон конструкциялардан сигирхона ва чўчқахона, бузоқхона, шунингдек конопля ивитадиган ўралар қурамиз. Ҳарбир меҳнат кунига камида 3 килограммдан ғалла ва 18 сўмдан пул бермоқчимиз. Шу муносабат блан яна бир нарсани эслатиб ўтиш керакки, 1953 йилда биз ҳарбир меҳнат кунига фақат 1,5 килограммдан ғалла ва 1 сўм 50 тийиндан пул берган эдик. Шундай қилиб, биз КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини бажариб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва давлатга топширишни кескин равишда кўпайтирибгина қолмасдан, шу блан бирга колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ҳам анча оширамиз.

Колхозни ривожлантиришнинг перспектив плани барча колхозчилар ижодий активлигининг натижасидир. Биз бу планни тузишга киришишдан олдин қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имкониятларини ҳарбир звенода, ҳарбир бригадада муҳокама қилиб чиқдик, колхозчилардан кўпгина қимматли таклифлар олдик. Сўнгра, ишлабчиқилган таклифларни умумий йиғилишга олиб чиқиб, жуда синчиклаб муҳокама қилдик. Мана шуларнинг ҳаммаси мавжуд имкониятларни тўла равишда ҳисобга олишга, колхоз ишлабчиқаришининг резервларидан кенг фойдаланиш учун курашни авж олдириб юборишга имкон берди. Колхозчилар бу йил ҳарбир гектардан олинадиган доннинг ўртача ҳосилини маккажўхори блан қўшиб ҳисоблаганда 19,6 центнерга етказишга ва'да бердилар. Маккажўхорининг ҳарбир гектаридан камида 40 центнердан дон оламиз, коноплянинг ҳарбир гектаридан 6 центнердан уруғлик ва 10 центнердан тола етиштирамиз, картошканинг ҳарбир гектаридан камида 180 центнердан ҳосил оламиз, ҳарбир сигирдан камида 2200 килограммдан сут соғиб оламиз.

Колхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш, МТСнинг иши учун натура ҳақи тўлаш бўйича давлат олдидаги мажбуриятларини муддатидан олдин бажаради, уруғлик, ем-хашак фондларини ва бошқа жамоат фондларини етарли миқдорда ва ўз вақтида жамғариб қўяди.

Мўлжалланган тадбирлар муваффақият блан амалга оширилмоқда. Колхоз кўклами экишга яхши тайёрланди, колхознинг юқори сифатли уруғликлари бор, етарли миқдорда ўғит тайёрлаб қўйди. Ҳарбир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори 1954 йил 1 апрельгача 300 литр бўлган эди. Бу йил шу вақтгача 876 литрга етди, ёки ўтган йилдагига қараганда, 576 литр кўп сут олинди.

Колхозчиларнинг меҳнат соҳасидаги юксак активлиги зиммамизга олган мажбуриятларнинг шараф блан бажарилиши учун мустаҳкам гарантиядир.

(«ПРАВДА», 4 апрель).

Янгийўлдаги Ленин номли колхоз 2200 гектар ерга чигит экиб бўлди

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, илғорлар тажрибасини кенг қўлланиб, чигитни тез ва сифатли экиб олиш учун курашингиз!

☆

Квадрат-уялаб чигит экилган ерларда ғўза парваришини намунали ўтказаман

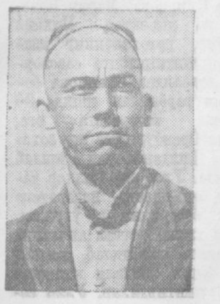

Бу йил мен хизмат қилаётган Ленин номли колхозда пахта майдонининг кўп қисмига чигит квадрат-уялаб экилишини эшитиб жуда хурсанд бўлдим. Шу мақсадда МТС ҳузурида ташкил этилган машғулотда актив қатнашиб, янги усулда чигит экиш қоидаларини талабга мувофиқ ўрганиб олдим. Ишга пухта тайёргарлик блан киришганлигим чигит экиш даврида яхши натижа берди. Мен блан бирга ишлаган агрегат а'золари ҳарбир қаторга чигитнинг сифатли экилиши ва ишнинг тез бажарилиши учун курашди. Контролёр Холмат Рихсибоев ўзига топширилган вазифани айниқса шараф блан бажарди.

Агрегатимиз янги усулда чигит экишни муваффақиятли туталлади. Биз 110 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиб бердик. Меҳнатимиз муносиб тақдирланди, агрегатнинг барча а'золари Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотланди.

Биз механизаторлар бу йилги ишнинг мураккаблигига қарамай ўз вазифамизни сидқидиллик блан бажарганлигимиз учун дастлабки натижага эришдик. Бундан кейин бизнинг асосий вазифамиз, агрегатни ғўза парвариши бошлангунча тайёрлаб қўйишдан иборатдир. Мен ўз универсалимга культиваторни тиркаб, уни квадрат-уялаб чигит экилган майдонларда ишлашга тахт қилиб қўяман. Чигит янги усулда экилган ерлардаги ғўзаларни узунасига ва кўндалангига ишлаш пахтакорларнинг меҳнатини анча енгиллаштиради ва мўл ҳосил етиштиришда катта роль ўйнайди. Буни тўла тушунган ҳолда ғўза парваришини барвақт бошлаб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшаман.

Бу йил мен хизмат қилаётган Ленин номли колхозда МТС нинг 24 та «универсал»и ишлайди. Менинг касбдошларим ўз машиналаридан тўла ва унумли фойдаланиб, ғўза парвариши даврида 1000—1200 гектардан ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олдилар. Биз механизаторлар ўз сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Қўчқор ОЛИМОВ,
универсалчи.

Чигитни бир текис ундириб оламиз

Бизнинг асосий вазифамиз пахтадан мўл ҳосил етиштиришдир. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим йўлларидан бири квадрат-уялаб чигит экишдир. Биз партия ва ҳукумат томонидан тавсия этилган бу усулга амал қилиб, ўз звеномизда квадрат-уялаб чигит экишни дадиллик блан амалга оширабошладик. Бригадамизнинг 55 гектар еридан 42 гектарига квадрат-уялаб чигит экилди. Шу жумладан бизнинг звенода 18 гектар ерга ҳам 60×45 схемаси блан шу усулда чигит экилди.

Ҳозир биз мана шу экилган чигитларни бир текис ундириб олиш учун курашмоқдамиз. Гектарларнинг тўлалиги учун курашиб, ер четларига ҳам чигит экиб қўйдик. Хашоратга қарши ер атрофидаги, дарахт тагларидаги, ариқ бўйларидаги бегона ўтлар қириб ташланмоқда. Чигит экилган ерларнинг барча қаторлари кўздан кечирилди: Усти очиқ қолган чигитлар кўмилди. Ўқариқлар олинмоқда.

Чигит турли сабаблар блан унмай қолган ерларга ўтказиш учун маҳаллий ўғит аралашмасидан қилинган стаканларда кўчат тайёрлашга киришдик.

Ба'зан ноқулай об-ҳаво туфайли униб чиққан ғўзаларимизнинг бир қисми нобуд бўлиши мумкин. Жумладан ёғингарчиликдан кейин қатқалоқ ҳосил бўлади, ба'зан совуқ уриб кетиш ҳодисалари юз беради. Шунинг учун биз ҳозирдан бошлаб қатқалоқларнинг олдини олиш, ёш ғўзаларни тасодифий совуқдан сақлаб қолиш учун зарур чораларни кўрмоқдамиз.

Ойбиби ОДИЛОВА,
звено бошлиғи.

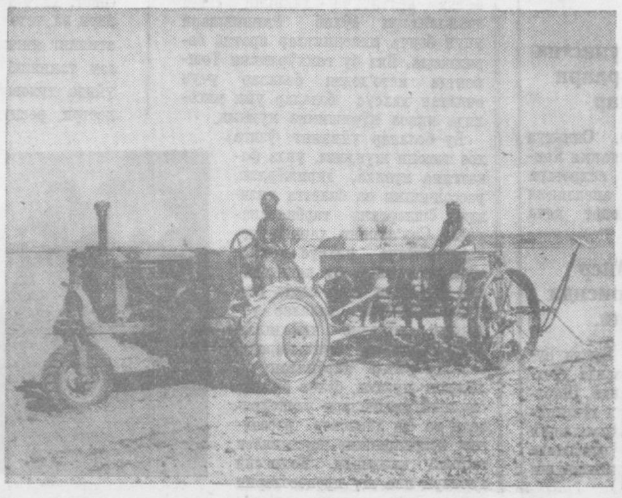

Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз а'золари ва шу колхозда хизмат қилаётган механизаторлар 2200 гектар ерга чигит экишни муваффақиятли туталладилар. **Суратда:** 1. илғор универсалчи **Қ. Олимов** 5-нчи бригаданинг сўнги гектар ерига квадрат-уялаб чигит экмоқда. 2. Колхоз раиси **О. Қўчқоров** (чапда)) ва звено бошлиғи **А. Олимов** ўртоқлар янги усулда чигит экилган қаторларни текшириб кўрмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Экиш давридаги муваффақиятларимизни мустаҳкамлаб, барча ишларни ўз вақтида бажарамиз

☆

О. ҚЎЧҚОРОВ,
колхоз раиси

☆

Колхозимиз а'золари бу йил 2200 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Биз бу соҳада даставвал МТС механизаторлари ёрдамига таянамиз. Колхозда МТСнинг ўндан ортиқ ҳайдов трактори, 24 та «универсал»и хизмат қилади. Бундан ташқари ҳашоратга қарши кураш ишлари ҳам МТС ёрдамида бажарилади. Биз механизаторлар блан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаб, пахта ҳосилини ошириш соҳасида дастлабки муваффақиятга эришдик. Катта майдонларга чигит белгиланган муддатдан 3 кун илгари—7 апрель куни экиб бўлинди. Пахта майдонининг 658 гектарига чигит квадрат-уялаб, қолган ерларга эса торкаторлаб экилди.

Чигит экиш кунларида барча механизаторлар ва колхозчилар зўр ғайрат ва фидокорлик блан меҳнат қилдилар. Бу ишни намунали ўтказишда янги усулда ишлашга пухта тайёрланганлигимиз катта ёрдам берди. Экиш агрегатларининг а'золари чигитни квадрат-уялаб экишда ўзларига топширилган вазифани намунали ва сифатли бажариш учун курашдилар. Мирзакарим Хусанов каби сеялкачилар чигитнинг сифатли экилишини та'минладилар. Контролёр, кекса пахтакор Холмат Рихсибоев бу янги иш методини пухта ўзлаштириб олиб, «универсал»нинг тўхтовсиз ишлаб туришини та'мин этаолди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми колхозимизда хизмат қилган илғор механизаторлар ва айрим колхозчиларнинг фидокорона меҳнатларини тақдирлаб, уларни Фахрий ёрлиқ блан мукофотлади. Ўртоқ Қўчқор Олимов бошқарган агрегат а'золарига Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи топширилди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чигит экиш туталлангандан кейин махсус иш плани тузди. Бу планга кўра чигитни 25 апрельгача тўла ундириб олиш, ғўзанинг дастлабки парваришини барвақт бошлаш кўзда тутилган. Биз бунинг учун бирқанча тадбирларни амалга оширамиз. Ҳозир 1000 дан ортиқ колхозчи чигит экилган пайкаллар атрофига ўқариқ олиш, трактор айланаолмаган бурчакларга чигит экиш ишларини бажармоқдалар. Шу блан бирга, пайкаллар чеккаси текисланмоқда. Планимизга кўра, бир группа колхозчилар чигит экилган қаторларни бирма-бир кўздан кечириб чиқмоқдалар. Агар бирор ерда чигит ер бетига тушиб қолган бўлса, у кўмилмоқда. Бундан ташқари, фавқулодда бўлиши эҳтимол тутилган совуққа қарши қаторларга чиритилган маҳаллий ўғит сепиб қўйилмоқда.

Биз гектарнинг тўлиқ бўлиши учун ҳамма ишни ўз вақтида бажарамиз. 10 апрельгача ўқариқларни олиб бўлиб, улар четига ҳам чигит экиб чиқамиз.

Колхозда бу йил махсус станок блан чиринди тувакчалар ясалмоқда. Бунда биз ғўза ўстириб, чигит ола чиққан жойларга ўтқазамиз. Худди шу мақсадда ҳарбир бригадада махсус чуқурлар ташкил этилиб, у чуқурлар тупроқ ва гўнг аралашмаси блан тўлдирилаётир. Биз бу ерларга ҳам чигит экиб, кўчат ўстирамиз. Бу ишларнинг ҳаммаси ҳарбир гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлишини тўла та'мин этади.

Чигитни тезроқ ундириб олиш блан бирга, ғўза парваришини барвақт бошлаш, унинг яхши ривожланиши учун имконият яратади. Биз колхозда бўлган барча от культиваторларини тайёрлаб қўйдик, механизаторларимиз «универсал»ларга культиватор ўрнатиш ишларини эрта-индиндан бошлаб юборадилар ва ҳамма нарсани ғўза парваришини барвақт бошлашга тахт қилиб қўядилар.

Колхозда амалга оширилаётган ишлар каторида қатқалоққа қарши курашни ҳам кўрсатиб ўтиш керак. Баҳорги ёғингарчиликларда ерни қатқалоқ босса, чигитнинг униб чиқиши кечикиб кетади. Биз бунинг олдини олиш учун ҳозирдан бошлаб тайёргарлик кўрмоқдамиз, зиг-заг бороналари ва бошқа асбоб-ускуналар ремонт қилиниб тамомланмоқда.

Колхоз партия ташкилоти чигит экиш кунларида оммавий-агитация ва тушунтириш ишларини намунали уюштирди. Бригада ва звенолар ўртасидаги мусобақа ҳар беш кунда якунланиб турилди, илғорларга кўчма Қизил байроқ берилди, чигит экишда ва ер тайёрлашда яхши натижага эришган механизаторлар ҳамда колхозчилар колхоз радиоузели орқали ўз тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар. Агитаторлар колхозчилар ҳамда тракторчилар ўртасида суҳбатлар уюштирдилар.

Ҳозирги кунларда барча ишни ўз вақтида ўтказиш ва чигитни тезроқ, биртекисда ундириб олиш бизнинг энг асосий вазифамиздир. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилган колхозчиларимиз бу вазифанинг ғоят муҳим эканлигини яхши биладилар. Улар зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилиб, қўлга киритилган дастлабки муваффақиятни мустаҳкамлаб, бундан кейинги барча ишларни ўз вақтида ўтказиш учун курашадилар.

Колхозимиз чигит экишни муваффақиятли тамомлади. Лекин биз бу блан хотиржам бўлиб қолмаймиз. Барча ички резервларни ишга солиб, чигитни ундириб олиш, гектарнинг тўлиқ бўлиши учун курашамиз. Бундан ташқари қўшни колхозларга чигит экишни тезроқ туталлашда амалий ёрдам берамиз.

Колхозимиз бу йил райондаги Ворошилов номли колхоз а'золари блан мусобақалашмоқда. Биз пахтадан мўл ҳосил етиштириб, социалистик мусобақада ғолиб чиқиш учун курашамиз.

☆

Бригаданинг ҳамма ерига чигит квадрат-уялаб экилди

Мен 1929 йилдан бери бригада бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқдаман. Бу орада пахтачилик соҳасида жуда кўп янгиликлар юз берди. Қишлоқ хўжалик машиналарисиз пахтадан мўл ҳосил олишни хаёлга ҳам келтиролмайдиган бўлиб қолдик. Механизация пахтачиликда энг муҳим ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиб қолди. Колхозчиларнинг қўл меҳнатини янада енгиллаштириш, меҳнатни тежаш, етиштирилган пахта ҳосилининг таннархини камайтириш ҳозирги куннинг асосий вазифаларидан биридир. Шунинг учун ҳам ўтган йили пахтакор республикаларнинг Тошкентда бўлиб ўтган кенгаши қатнашчиларининг Мурожаатида пахтачилик соҳасида квадрат-уялаб чигит экишни кенг равишда қўллаш тавсия этилди.

Биз пахтакорлар кенгашининг шу Мурожаатига амал қилиб бу йил бригадамиздаги 62,5 гектар ернинг ҳаммасига квадрат-уялаб чигит экишга қарор қилдик ва бу ишга астойдил тайёргарлик кўрабошладик. Дастлаб еримизнинг ҳаммаси кузда шудгор қилинди. Ариқ, зовурлар тозаланди. Минерал ўғит келтириб қўйилди. 400 тонна маҳаллий ўғит далага ташиб чиқарилди. Ерлар агротехника талабига мувофиқ ишланди ва текисланди.

Бизнинг еримизга 60×45 схемаси блан чигит экиш бошланганда бригадамиз а'золари бу ишга астойдил ёрдам бердилар. Квадрат-уялаб чигит экиш бригаданинг ҳамма ерида 10 кун ичида тамом бўлди. Биз чигит экилаётган пайтда сеялкадан чигит тушишини, уяларнинг картанинг ҳам бўйига, ҳам энига тўғри чизиқ ҳосил қилиб жойланишини та'минладик.

Чигит тўла экилиб бўлган ҳозирги кунларда биз дала ишларини яна қизитиб юбордик. Ер четларига чигит экиш, ўқариқлар олиш, очиқ қолган чигитларнинг устига тўпроқ солиш ишларини жадал давом этдириб, чигитни биртекис ундириб олиш учун курашмоқдамиз.

Йўлдош ОЛИМБОЕВ,
11-нчи бригада бошлиғи.

Квадрат аниқликни яхши кўради

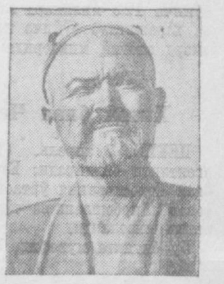

Колхозимизда бу йил чигитни квадрат-уялаб экиш расм бўлмоқда. Чигитни уялаб экиш ишига колхоз правлениеси ҳам, бригада, звено бошлиқлари ҳам, оддий колхозчилар ҳам зўр қизиқиш блан қарадилар. Айниқса кенг майдонларга чигит экадиган бизнинг Ленин номли гигант колхозда шундай пухта тайёргарлик кўрилмаса янги усулда чигит экишни муваффақиятли амалга ошириш осон бўлмасди.

Уялаб чигит экишнинг муваффақияти, тракторларнинг бетўхтов ва унумли ишлашига, бутун агрегат а'золарининг бир кишидек ўз вазифаларини а'ло даражада бажаришларига боғлиқ. Шунинг учун колхоз правлениеси экиш агрегатлари составини белгилаб, уларни ўқишга юборди.

Бизнинг агрегатимиз состави тракторчи Қўчқор Олимов, сеялкачи Мирзакарим Хусанов, лебедкачилар Пўлатбой Олимов Топил Раҳимжонов, симсуручилар Исроил Иброҳимов, Худойберди Хожимотов ўртоқлардан иборат эди. Биз МТСдаги 10 кунлик ўқишга актив иштирок этдик. Амалий машғулотларни МТС агрономи Усмон Орипов раҳбарлигида ўтказдик, такрор-такрор машқ қилдик.

Олган та'лимларимиз, қилган машқларимиз чигит экиш даврида яхши натижа берди. Иш даврида малакамиз яна ортиб борди. Биз симни бир-бир ярим минутда бемалол кўчириб янги жойга тортиб турдик. Натижада тракторчи Қўчқор Олимов 12 кунда 110 гектар ерга квадрат-уялаб сифатли қилиб чигит экишга эришди.

Бизнинг Ленин номли колхозда чигит экиш тамом бўлди. Энди биз бутун агрегат а'золари қўшни колхозларга бориб квадрат-уялаб чигит экишга ёрдам берамиз.

Холмат РИХСИБОЕВ,
контролёр.

Гигант колхоз даласида

Баҳор фаслининг қизғин кунлари. Ана шундай пайтда колхозларга бориб қолсангиз, фақат «ҳамма далада» деган гапнигина эшитасиз.

Янгийўл шаҳрининг биқинига жойлашган, икки минг иккиюз гектар пахта майдонига эга бўлган Ленин номли гигант колхознинг далаларида ҳам ана шундай қизғин палла. Колхозчилар, универсалчилар поёнсиз далаларда ғайрат блан меҳнат қилиб, мўл ҳосилга замин яратмоқдалар.

Идора олдидаги айвончада қоровул блан гаплашиб турганимизда, икки томонига терак ўтқазилган тўппа-тўғри кўчага машина бурилди. У шунчалик тезлик блан келмоқда эдики, кимнинг машинаси эканлигини сўраб билгунимизча, етиб келди.

— Раисимиз, — деди секингина қоровул ва қўшимча қилди: — ҳамма гапни шу кишидан сўрайберасиз.

Колхоз раиси — Олимбой Қўчқоров телефонда МТС блан гаплашгани келган экан. У узур айтиб, кабинетига кириб кетди. Раис телефонда қаттиқ-қаттиқ гаплашар, унинг айрим гапларини биз ҳам эшитиб турардик.

— 15-нчи номер «универсал»нинг магаси йўқ, икки соат юрса, бир соат тўхтаб қолади. Тезроқ юборинг, ахир бугун экиб бўлишимиз керак...

Раис кабинетдан чиқиб келар экан, унинг юзи қизарган, пешонасида тер доначалари бўртиб турарди. У, дастрўмоли блан юз-кўзи аралаш артинди ва ҳозирнинг ўзида далага етиб боришни кераклигини айтди. Унинг шу топдаги вазияти тўдага кирмоқчи бўлган чавандозни эслатарди.

Олимбой Қўчқоровнинг машинаси марказий кўчадан дала йўлига бурилганда Чирчиқ дар'ёси соҳилларигача чўзилиб кетган воҳа кўзга ташланди. Кечагина чигит экилган далаларда тўппа-тўғри чизиқлар ҳосил бўлган. Бу йилги чизиқлар оралиғи ўтган йиллардагига ўхшамайди, чигит торайтирилган қаторларга квадрат-уялаб экилган.

Колхознинг поёнсиз далаларида гавжумлик ҳукм сурарди. Қизлар, йигитлар пайкаллар чекасига ўқариқ олмоқдалар, бурчакларга чигит экмоқдалар, қаторларни синчиклаб текширмоқдалар, юзага тушган чигитлар устига майин тупроқ ташлаб кетмоқдалар. Даладаги ана шу ҳаракат, меҳнат ялласи ҳаммаёққа кўнгилни қувонтирувчи файз киритган. Колхоз раиси машина деразасидан шу манзарани кузатар экан, сўнгги гектар ерга чигит экаётган «универсал»нинг бурилишига бирдам кўз қадади, шунинг учун у саволимизга кечикиб жавоб берди.

Одатда йўлдаги савол-жавоб ҳар тўғрида бўлади. Пахтачилик ҳақидаги сўроқдан кейин колхоз боғдорчилиги, чорвачилик тўғрисида сўраб билгингиз келади. Машинамиз кетаётган бригада анча узоқ бўлгани учун, то у ерга етгунча раис бизга кўп нарсани айтиб берди.

— Деҳқон бўлганингдан кейин фақат пахтага қараб ўтириш тўғри келмас экан, — сўзларди у, — чорвадан тузукроқ хабардор бўлсанг, боғни парвариш қилсанггина хўжаликнинг бойлигига бойлик қўшилар экан. Илгари пахтамиз кўп, бош қашишга ҳам қўл тегмайди, деб нолирдик. Сигирларимиз яйловда тўйиб-тўйимай хашак еб юраберарди, ҳисоб-китобга келганда пахтадан келган пулнинг бир қисмини чорвага сарфлардик.

— Энди, «қўл тегадиган» бўлиб қолдими?

— Қўл тегиши уёқда турсин, чорва иши блан астойдил шуғулланаяпмиз.

Олимбой Қўчқаров шу сўзларни айтар экан, Қорасув қирғоғига жойлашган, яқинда қуриб битказилган катта бинога ишора қилди. Бинонинг шиферли томи баҳор қуёшининг нурида ярқираб турарди. Унинг атрофида ёйилиб юрган сигирларнинг бири кавш қайтарар, айримлари бирбирларини ялаб, бўйинларини, пешоналарини силлиқ қилиб қўйган эди. Сигирларни прогулкага олиб чиққан сут соғувчилар, мол боқувчилар ҳартурли ишлар блан шуғулланиб юришарди.

— Парваришига парво қилсанг, пақирингни тўлғазар экан бу сигирлар,—раис сўзида давом этди.—Яйловда боқилаётганида 46—47 сигирдан кунига 100—110 литр сут соғиб олардик. Бу гапларни айтишимнинг ўзи кулгили... Мана ҳозир қанча денг? (айтиб қўяй, ўша сигирлар), парваришига парво қилганимиздан кейин кунига 500—600 литрдан сут олаётирмиз. Энди чорвани пахта боқмайди, у ҳам қўшимча даромад манба'и бўлиб қолди.

Уч-тўрт йил илгари, ҳатто ўтган йили колхозларда бўлинганда савол-жавоб фақат пахта тўғрисида бўларди. Энди-чи? Энди, бутунлай бошқача. Колхозга бориб ким блан сўзлашсангиз, пахта сўзига чорва сўзи омихта бўлиб кетади—сигирхона қураяпмиз, бу йил силос башнясини қуриб битказамиз, паррандаларимиз кўпаяди, деган сўзларни эшитиб қувонасиз. Мана ҳозир раис гапни пахта тўғрисида бошлаган бўлса ҳам, уни чорвачиликка келтириб тўхтатди. Экиш плани бўйича ем-хашак бўладиган экинлар учун жуда оз ер ажратилган бўлса ҳам, колхозда бўш ётган, сув чиқиши қийин бўлган тепаларга насос блан сув чиқариб, хашаки лавлаги, кўпроқ маккажўхори экиш режаларини тузмоқдалар. Шу мақсад учун 13 гектар ер ажратилди, бу йил 500 тонна силос қилинмоқчи!

Пахта—хўжаликнинг етакчи тармоғи. Куч ва э'тиборнинг кўпи шу ишга қаратилганлиги табиийдир. Хўжаликка ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилингандагина пахта ҳосили ошади, чорва сермаҳсул бўлади. Ленин номли колхозда ишнинг уддасидан чиқадиган ана шундай раҳбарлар бор.

Раис блан Абдураҳмон Ҳакимов бригадасига келганимизда, ёш аравакаш икки отли аравасини бўшатиб қайтмоқда эди. У, ёғочдан ясалган кўприк устидан отини елдириб ўтиб кетди. Биз аравакашни кўрганимизда, бу йил колхоз неча тонна маҳаллий ўғит тайёрлаганини сўрадик. 5 минг тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит жамғарилипти.

Кузда шудгор қилинган, совуқ уриб доналор бўлиб қолган тупроққа қарасангиз, ер экишни соғиниб қолганини сезасиз. Қуёш тафти ер бағрини қиздирмоқда. Майин ва нам тупроққа тушган чигит илгаритдан шундай қилинишини кутгандек, тупроққа қоришиб кетган.

Раис кабинадан аста чиқиб, сўнгги гектар ерга чигит экаётган «универсал» томон юрди. У, сеялка яшигига чигит солаётган кишини кўрсатиб, Мирзакарим Хусанов шу, деди.

Мирзакарим Хусанов даставвал алланамадан тажангдай бўлиб кўринган бўлса ҳам, кейинчалик сезилмай кетди. Ҳозир бир чеккага чиқиб суҳбатлашишнинг пайти эмас эди. Шундай пайтда даладан бирор киши кетиб қолса, дарров ўрни билинар, битта устуни олиб ташланган айвондай бўлиб қоларди.

Сеялкачи блан ўз тажрибаси тўғрисида суҳбатлашишни ишдан кейинга қўйдик. Пайтдан фойдаланиб, даладаги қайноқ ҳаёт блан танишдик. Биз келган жой звено деб аталса ҳам, ернинг кўплиги жиҳатидан илгариги бригадалардан қолишмас эди. Шу звено 50 гектар ерга чигит экди!

Ҳозиргача 110 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экқан Қўчқор Олимов агрегати ҳозир шу бригаданинг сўнгги гектар ерига чигит экмоқда эди. Контролёр Холмат Рихсибоев, лебедкачилар Пўлатбой Олимов, Топил Раҳимжонов, сим сурувчилар Исроил Иброҳимов, Худойберди Хожиматов ва сеялкачи Мирзакарим Хусановлар кичик бир коллективни ташкил этсалар ҳам, улар катта ва шарафли иш бажармоқдалар. Биринчи йили янги усулда чигит экишни муваффақиятли ўтказаолган, пахтакорлар ҳурматига сазовор бўлган азаматлар шулар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми бу фидокор кишиларнинг меҳнатини муносиб тақдирлади, улар Фахрий ёрлиқ блан мукофотландилар.

Колхозда бултур Умар Қурбонов звеноси 10 гектар ерга торқаторлаб чигит экқани ва шу майдондаги ғўзани узунасига ҳамда кўндалангига ишлагани учун бошқа ерлардагига нисбатан бу ердан анча ортиқ ҳосил олган эди. Унинг звеноси бу йил ерининг 50 процентига чигитни 60Х45 схемаси асосида квадрат-уялаб экди.

— Квадрат-уялаб чигит экишда гап кўп экан,—дейди Умар Қурбонов.—Биз ўтган йили шундай қилиб яхши натижага эришдик. Оз меҳнат қилиб, кўп ҳосил олдик. Деҳқонларимизда ҳосил тупдан чиқади, деган гап бор. Квадрат-уялаб ёки торқаторлаб экилганда, ҳарбир гектар ерда ғўза тупи кўпаяди. Қатор ораси 70 сантиметр қилиб чигит экилган карталарда ғўза тупи 60—70 мингдан ортмайди, янгича усулда чигит экилганда эса, бир гектар ерда 100 минг тупдан ортиқ ғўза бўлади.

Колхозчилар бир туп ғўзадан қанча ҳосил чиқишини жуда яхши биладилар. Шунинг учун ҳам бу колхозда экин майдонининг жуда кўп қисмига—658 гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилди.

Ўтган йили биринчи марта янги усулда чигит экқан Умар Қурбонов звеноси ҳосилни анча оширишга эришди. Бу тўғрида звено бошлиғи қуйидагиларни айтди.

— Ахир 45Х45 қилиб чигит экқан еримизнинг ҳар гектаридан 41,8 центнердан, етминли ердан 33 центнердан ҳосил олдик. Кетмон кам ишлатилса, ишнинг кўпини «универсал» арзонгина бажариб берсаю, биз уни шу вақтгача билмай юрсак... Колхозчиларнинг жони кирди-қолди... Нега дейсизми? Ахир ғўзани тўрт томондан культиватор юмшатиб бергандан кейин, деҳқоннинг жони роҳатда-да...

Умарака ён чўнтагини кавлаб буклаклик қоғоз чиқарди. Эзилиб, зийи қирқилай деб қолган қоғозни кафтида ёйиб кўрсатди. Майда катаклар орасига ёзилган рақамларга ишора қилди. У, бу қоғозни ўтган йили йиғим-терим тамом бўлганда колхознинг бош бухгалтеридан олган эди. Қоғозда янги усулда чигит экилган ердан, эски усулда ишланган ердагига нисбатан 8,8 центнердан ортиқ ҳосил олинганлиги, шунга қарамай, бирярим марта кам меҳнат сарфланганн баён этилган эди. Шу қоғознинг бир бурчагига янги усулда ғўза ўстирилган жойда ҳосил бирмунча эрта етилганини унинг ўзи ёздириб қўйган эди.

Мана, бу йил катта пахта майдонига эга бўлган бригадалар чигитни квадрат-уялаб экмоқдалар.

Пахтакорлар катта ишга киришганларида, даставвал механизаторларга ишондилар. Механизаторлар уларнинг ишончини тўла оқладилар. Экиш кунларида кенг карталарда 24 та «универсал» тўхтовсиз ишлаб турди.

Колхоз бу йил 525 гектар ерга 60Х45, 77 гектар ерга 52Х52, 56 гектар ерга 45Х45 схемаси блан чигит экди, план ошириб бажарилди. Бу соҳадаги барча иш юқори сифатли қилиб ўтказилди.

Далаларда кўринаётган бугунги янгича қаторларда эртага кўмкўк квадратлар пайдо бўлади. Поёнсиз пахтазорларда Қизил байроқни ҳилпиратиб «универсал»лар ишлайди, улар тўғрига ҳам, кўндалангига ҳам юраберади.

Экиш туталланган куни колхозга мусобақадош Ворошилов номли колхоз раиси Одил Норматов келиб қолди. У, Олимбой Қўчқоров блан далаларни айланиб юрар экан, бу ердаги тажрибани ўз колхозида қўлланиш, мусобақада кейинда қолмаслик учун ғайрат блан курашиш тўғрисида сўзларди. Икки мусобақадош колхоз раиси мўл ҳосил етиштиришдаги ишнинг дастлабки натижалари ҳақида сўзлашар эканлар, мамлакатга кўп ва юқори сифатли «оқ олтин» етказиб бериш учун пахтакорлар, механизаторлар ғайрат блан курашаётганликларини айтардилар.

Янгийўл районидаги Ленин номли гигант колхоз қишлоғининг азамат кишилари шу кунларда мўл ҳосил етиштиришга бўлган зўр ироддаларини амалда кўрсатмоқдалар. Улар кечагина Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатига имзо чекаётганларида, пахта ҳосилини оширишга, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга, мевачиликни тинмай ривожлантиришга аҳд қилган эдилар.

Ҳозир ана шу гигант колхознинг уфққа ёнбошлаган далаларида юрар экансиз, боғлардаги мўйсафид боғбонлар блан сўзлашар экансиз, тинчликка бўлган аҳд мустаҳкам эканлигини сезиб турасиз. Азамат пахтакорлар, миришкор боғбонлар, фидокор механизаторлар, ҳамма, ҳамманинг мақсади битта:

— Тинчлик барқарор бўлсин, ҳосилимиз мўл бўлсин!

С. МАҲКАМОВ,
Б. ХАЛИЛОВ.

Будапештда Совет Армияси жангчилари ҳайкалига гулчамбарлар қўйилди

БУДАПЕШТ, 7 апрель. (ТАСС). Венгрия озод қилинган куннинг 10 йиллиги байрамида қатнашиш учун келган СССР ҳукумат делегацияси ва бошқа мамлакатларнинг ҳукумат делегациялари кеча Геллерт тоғидаги «Озодлик» ҳайкали—Будапештни озод қилиш учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчилари хотирасига қурилган ҳайкал супасига гулчамбарлар қўйдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов бошчилигидаги делегация а'золари СССР ҳукумат делегацияси номидан гулчамбар қўйдилар.

Хитой Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Румыния Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Корея Халқ-Демократик Республикаси ва Мўғулистон Халқ республикаси ҳукумат делегациялари ҳам гулчамбарлар қўйдилар.

Гулчамбарларни қўйиш вақтида Министлар совети раисининг биринчи ўринбосари, Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'зоси Андраш Хегедюш, Венгрия Халқ Республикаси Министрлар совети раисининг ўринбосари, Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'зоси Антал Апро ва Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитети Сиёсий бюроси ва секретариатининг а'зоси Лайош Ач, Венгрия меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг секретари Бела Вег, Венгрия ташқи ишлар министри Янош Болдоцки, мудофаа министри генерал-полковник Иштван Бата ва бошқалар, шунингдек СССРнинг Венгриядаги элчихонасининг мас'ул ходимлари, халқ демократияси мамлакатлари элчихоналарининг бошлиқлари ва ходимлари ҳозир бўлдилар.

СССР Олий Советининг делегацияси Албаниядан жўнаб кетди

ТИРАНА, 6 апрель. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ва РСФСР Олий Совети Президиуми Раиси М. П. Тарасов (делегация раҳбари) ва СССР Олий Совети депутатлари Т. И. Архипова, М. М. Алиев составидаги СССР Олий Совети делегацияси бугун Тиранадан Совет Иттифоқига жўнаб кетди. Делегация Албания Халқ Республикаси Халқ мажлисининг иккинчи сессияси ишида қатнашди.

Аэродромда делегацияни Албания меҳнат партияси МК биринчи секретари Анвар Хўжа, Халқ мажлиси Президиумининг раиси Хожи Леши, Министрлар совети раиси Меҳмет Шеху, Албания Меҳнат партияси МК Сиёсий бюросининг а'золари Хюсни Капо, Гого Нуши, Бекир Балуку, Лири Белишова, Халқ мажлиси раисининг ўринбосари Пило Перистери, ташқи ишлар министри Бехар Штюла, Халқ мажлиси Президиумининг секретари Сами Бахолли, Халқ мажлиси Президиумининг а'золари, ҳукумат а'золари, Халқ мажлисининг депутатлари, Албания Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Михаль Прифти, оммавий ташкилотларнинг ва жамоат ташкилотларининг вакиллари кузатиб қолдилар.

Делегацияни СССРнинг Албаниядаги элчиси К. Д. Левичкин, Тиранадаги элчихона ва миссияларнинг бошлиқлари ҳам кузатиб қолдилар.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ СЕЙМИНИНГ СЕССИЯСИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ВАРШАВА, 6 апрель. (ТАСС). Кеча Варшавада Польша Халқ Республикаси сеймининг 6-нчи сессияси тамом бўлди.

Сессия Польша Халқ Республикасининг 1955 йилги давлат бюджетини даромадлар бўйича 122 миллиард злотий миқдорида ва харажатлар бўйича қарийб 115 миллиард злотий миқдорида қилиб якдиллик блан тасдиқлади. Министрлар советининг 1953 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботи ҳам тасдиқланди.

Сессия давлат кенгаши томонидан сеймнинг 5-нчи ва 6-нчи сессиялари ўртасида чиқарилган бирқанча декретларни тасдиқлади, шунингдек сеймнинг янги комиссияларини сайлади.

Хитой блан Чехословакия ўртасида савдо битими тузилди

ПЕКИН, 7 апрель. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Кеча буерда Хитой блан Чехословакия ўртасида 1955 йилда товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисида битим имзоланди.

Бу битимга мувофиқ, Хитой Чехословакияга руда, чорвачилик маҳсулотлари, озиқ-овқат товарлари, шу жумладан чой етказиб беради. Чехословакия Хитойга ускуна комплектлари, пўлат буюмлар, автомашиналар ва химия саноати учун хомаш'ё етказиб беради.

Уругвайда Жаҳон Тинчлик Кенгаши Бюросининг Мурожаатига имзо тўплаш

МОНТЕВИДЕО, 6 апрель. (ТАСС). Уругвайда Жаҳон Тинчлик Кенгашининг Мурожаатига имзо тўплаш кампанияси қизғин ўтмоқда. Бу кампанияда мамлакатдаги касаба союз ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари қатнашмоқдалар.

Уругвайнинг пойтахти Монтевидео меҳнаткашлари ўртасида имзо тўплаш қизғин бормоқда. Жумладан, «Ферросмалт» металлургия заводида 700 ишчидан 500 киши Мурожаатга қўл қўйди. Шаҳар транспорти «Амдет» муниципал компаниясига қарашли «Эррерия» мастерскойининг барча ишчилари ҳам Мурожаатга қўл қўйдилар.

Бинокор ишчилар орасида имзо тўплаш қизиб кетди.

Даллес матбуот конференцияси ўтказди

ВАШИНГТОН, 6 апрель. (ТАСС). Кеча ўтказилган матбуот конференциясида АҚШ давлат секретари Даллес Шимолий Атлантик шартномасининг 6 йиллиги муносабати блан баёнот берди. У мазкур ҳарбий-агрессив блокни тинчлик манфаатлари йўлида гўё стабеллаштирувчи та'сир кўрсатиб турган бир фактор деб мақтади. Ҳолбуки, ҳақиқатда Атлантик блокининг тузилганлиги халқаро муносабатларни кескинлаштирган асосий сабаблардан бири бўлди.

Даллес ўзига берилган саволлардан бирига, я'ни июнь ойида Сан-Францискода тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг расмий кенгашини ўтказиш мумкинми, деб берилган саволга жавоб қайтариб, менинг фикримча бундай кенгашнинг ўтказилиши эҳтимолдан узоқ, деб жавоб берди. У, бу хил кенгашларга тайёргарлик кўриш процесси жуда мураккаб, деб да'во қилди ва бундай тайёргарликни ўша вақтгача тамомлаш шубҳали деди.

Тўрт давлатнинг шундай кенгашини қачон ўтказиш мумкин, деб берилган саволга жавобан Даллес қандайдир бир календарьга ўхшаш нарсани тақдим этдики, воқиалар АҚШ ҳукмрон доираларининг хоҳишига биноан ана шу календарь бўйича ривожланиши лозим эмиш. Даллеснинг айтишига кўра, АҚШ Париж битимларини ратификация қилиш апрель ойининг охирига бориб ёки май ойининг биринчи ярмида тугалланади деб умид қилади. Шундан кейин, деди у, НАТО (Шимолий Атлантик блоки) Кенгашининг сессияси бўлади, бу сессияда ташқи ишлар министрлари тўрт давлат кенгаши масаласи юзасидан фикр олишадилар. Даллеснинг жавобига қараганда, тўрт давлат кенгаши ҳақидаги масалани муҳокама қилиш учун замин тайёрлаш мақсадида, НАТО Кенгаши сессияси олдидан, НАТО мамлакатларининг дастлабки кенгаши чақирилиш эҳтимоли ҳам йўқ эмас. Кенгаш ҳақида Даллеснинг айтишича, Кенгаш ўз сессиясида тўрт давлат кенгашининг кун тартибини, уни чақириш муддати ва жойи ҳақидаги масалани муҳокама қилади. Даллеснинг фикрича, ана шундан кейин кенгаш ҳақидаги ва айниқса унинг кун тартиби, уни чақириш муддати ва жойи ҳақидаги масала юзасидан ғарбий давлатлар блан СССР ўртасида фикр олишишни ўтказиш керак.

Даллес тўрт давлат кенгашини кечиктиришга қаратилган ана шундай узундан-узоқ процедурани тасвирлаб бериши блан бирга, шахсан ўзи асосий масалалар юзасидан Совет Иттифоқи блан муҳим сиёсий масалаларни ҳал этиш соҳасида бирон тарзда келишув бўлишига оптимистик руҳда қарамаётганлигини айтди. Броқ у, воқиаларнинг боришидаги янги натижа Австрия блан шартнома тузиш бўлса керак, деди.

Мухбирлардан бири Даллесга Ҳинди-Хитой масаласида АҚШ блан Франция ўртасидаги муносабатлар тўғрисида савол берган эди. Даллес бу саволга жавобан, Ҳинди-Хитойда жуда қийин аҳвол юз берди деб ва АҚШ блан Франция ўртасида ба'зи ихтилофлар бор деб тан берди.

Англия бош министри Уинстон Черчилль исте'фо берди

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Лондон радиоси хабар беради: бугун туш пайтидан кейин Уинстон Черчилль Букингем саройига бориб, Англия бош министри вазифасидан исте'фога чиқишни сўраб қиролича Елизаветага илтимоснома топширди.

Букингем саройи канцеляриясининг расмий ахборотида айтилишича, Уинстон Черчилль бош министрлик ва хазинахонанинг биринчи лорди вазифаларидан исте'фога чиқишни сўраб қироличага илтимоснома топширган ва унинг исте'фоси қиролича томонидан қабул қилинган.

Иден Англиянинг бош министри қилиб тайинланди

ЛОНДОН, 6 апрель. (ТАСС). Рейтер агентлигининг хабар беришича, Иденнинг бош министр қилиб тайинланганлиги расмий равишда э'лон қилинган. Қиролича Букингем саройида Иденни қабул қилганидан кейин э'лон қилинган баёнотда айтилишича, қиролича Иденга бош министр ва хазинахонанинг биринчи лорди лавозимини таклиф этган. Иден бу таклифни қабул қилган.

ХАЛҚАРО МУНОСАБАТЛАРДАГИ КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ ЮЗАСИДАН ЧАҚИРИЛГАН ОСИЁ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛДИ

ДЕҲЛИ, 6 апрель. (ТАСС). Бугун Деҳлида халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш юзасидан чақирилган Осиё конференцияси очилди.

Буюк Британия Коммунистик партиясининг раҳбарлари Пекинга келдилар

ПЕКИН, 7 апрель. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Буюк Британия Коммунистик партиясининг бош секретари Гарри Поллит ва Компартия апелляция комитетининг раиси Роберт Стюарт кеча Пекинга келдилар.

Ҳиндистон блан Миср ўртасида дўстлик тўғрисида шартнома тузилди.

ҚОҲИРА, 6 апрель. (ТАСС). Бугун буерда Ҳиндистон блан Миср ўртасида дўстлик тўғрисида шартнома имзоланди. Шартнома иккала мамлакат ўртасидаги дўстликни ва тотув ҳамкорликни мустаҳкамлашни ҳамда Ҳиндистон блан Миср ўртасидаги маданий алоқаларни янада кенгайтиришни кўзда тутади.

Шартномада кўзда тутилишича, Ҳиндистон ва Миср саноат, қишлоқ хўжалиги, савдо ва денгизда кемалар қатнови соҳасида ҳам ҳамкорлик қиладилар.

ҲИНДИСТОН ҲУКУМАТИ АМЕРИКА ЭКСПЕДИЦИЯСИНИНГ ГАРВАЛА (ГАМАЛАЙЯ) РАЙОНИГА БОРИШИГА РУХСАТ БЕРМАДИ

ПАРИЖ, 6 апрель. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Деҳлидан билдиради: Ҳиндистон ҳукумати Америка экспедициясининг Ҳиндистон блан Тибет ўртасида Гималайя тоғлари ичида жойлашган Гарвала районига боришига рухсат бермади.

Ғарбий давлатларнинг Австрия масаласида тутаётган позициясига доир

ЛОНДОН, 6 апрель. (ТАСС). Австрия ҳукумат делегацияси Москвага боражаги муносабати блан Англия, АҚШ ва Франция олий комиссарлари Австрия канцлери Юлиус Раабга биргаликда декларация топширганлар. Бу декларациянинг текстига қараб ҳукм юргизганда, унинг мақсади — сафар арафасида Австрия ҳукуматига таз'йиқ қилишдан ва унинг Совет Иттифоқи блан Австрия ўртасида бўладиган музокаралар вақтида конкрет ижобий натижаларга эришишига йўл қўймасликдан, Раабнинг Москвадаги вазифасини Австрия масаласида Совет ҳукуматининг тутаётган позицияси ҳақида «изоҳатлар» олиш блан чеклаб қўйишга интилишдан иборатдир. «Уч ҳукумат, — дейилади декларацияда, — Австрия ҳукуматининг Москвага бориш ҳақидаги совет таклифини қабул қилиш тўғрисидаги қарори фойдали изоҳат олишдан иборат натижага эга бўлур деб ишонадилар».

Декларацияда уқтириб ўтиладики, Австрия блан давлат шартномаси тузиш масаласи ҳамма тўрт давлатга тааллуқлидир. Броқ, декларация авторлари Австрия масаласи юзасидан тўрт давлат кенгашини ўтказиш тўғрисидаги совет таклифини қўллаб-қувватлаш ўрнига, Австрия шартномасига доир проблемаларни Австрия ҳукумат делегацияси Москвадан қайтиб келгандан кейин тўрт давлатнинг Венадаги элчилари кенгашида муҳокама қилиш блан кифояланишни таклиф этмоқдалар.

Эрон бош министри исте'фо берди

ТЕҲРОН, 6 апрель. (ТАСС). Теҳрондаги хабардор журналист доираларда айтилишича, 5 апрель кечқурун Эрон шоҳи генерал Зоҳидийнинг Эрон бош министри вазифасидан исте'фосини қабул қилган ва янги ҳукумат тузишни Хусайн Алага топширган. Хусайн Ала шу вақтгача сарой министри эди.

Хусайн Ала даволаниш учун 11 апрельда Швейцарияга жўнаб кетади. Шу сабабдан, молия министри Аминий бош министр вазифасини вақтинча бажаради.

Генерал Зоҳидий 7 апрельда Ғарбий Германияга жўнаб кетади.

ЛЮКСЕМБУРГ ПАРЛАМЕНТИДА

БРЮССЕЛЬ, 6 апрель. (ТАСС). Матбуотнинг билдиришича, бугун Люксембургнинг бир палатали парламенти Париж битимларини ратификация қилиш тўғрисидаги қонун проектини ма'қуллаган. Ма'лумки, Париж битимлари герман милитаризмини қайтадан вужудга келтиришга олиб боради.

Ироқда фавқулодда ҳолат жорий қилинди

ҚОҲИРА, 6 апрель. (ТАСС). Қоҳира радиосининг Бағдоддан олиб эшитдирган хабарига қараганда Англия блан Ироқ ўртасида битим имзоланганлиги муносабати блан Нури Саид ҳукумати Ироқда фавқулодда ҳолат э'лон қилган.

Қоҳира радиосининг уқтириб ўтишича, янги шартнома Ироқ устидан, жумладан, унинг армияси устидан Англия ҳарбий контролини кучайтиради.

Туркия қўшинлари Сурия чегарасига келтирилмоқда

БАЙРУТ, 7 апрель. (ТАСС). Анқарадан олинган хабарларга қараганда, Туркия ҳукуматининг вакили мухбирларга расмий суратда бундай деган: Сурия чегараси районида жойлашган турк қўшинларини кучайтириш мақсадида 5 апрель эрта блан пиёда аскарлар ва брон етанк бригадаси Сурия чегарасига келтирилабошлади.

ИСТЕ'ДОДЛИ БОЛАЛАР УЙИДА

Бизнинг мамлакатимизда ёшларни ўқитиш ва тарбиялаш тўғрисида бениҳоя катта ғамхўрлик қилинмоқда, уларнинг келажакда жамиятга фойда келтирувчи ҳақиқий совет гражданлари бўлиб етишишлари учун барча имкониятлар яратиб берилмоқда. Биз бу ғамхўрликни Тошкентда исте'додли болалар учун очилган махсус болалар уйи мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Бу болалар уйининг ўзига хос томони шундаки, унда фақатгина музика, дирижёрлик, рассомчилик ва балетга қизиқучи ёшларгина тарбияланадилар. Сан'атнинг ҳархил турлари бўйича махсус комиссиялар тузилиб, бу комиссиялар ҳар йили бир марта республикамиздаги болалар уйларини айланиб чиқадилар. Улар жойларга борганларида болалар уйида тарбияланувчиларнинг музика, балет бўйича оммавий чиқишлари уюштириладн ва ёш ҳаваскор рассомлар асарларининг виставкаси ташкил қилинади. Комиссия а'золари ана шу процессларни диққат блан кузатиб, сан'атга қизиқучи, исте'додли ўғил-қиз болаларни танлайдилар. Исте'додли болалар Тошкентдаги махсус болалар уйига юбориладн. Ҳозир исте'додли болалар уйида 125 ўғил-қиз тарбияланмоқда. Уларнинг ярмига яқини ўзбеклардир.

Болалар уйида тарбияланувчилар хореография ва Ҳамза номли музика билим юртида, Глиэр номидаги музика мактаби ва рассомчилик билим юртида ўқимоқдалар. Булардан кўпчилиги сан'атнинг махсус соҳасини эгаллаш блан бирга, умумий та'лим мактабларида ҳам ўқимоқдалар. Ўтган йили болалар уйида тарбияланган ўғил ва қизлардан 14 киши ҳаётга йўлланма олди. Улардан балерина Ра'но Қурбонова ва Роза Зингеровалар ҳозир Навоий номли опера ва балет театрида ишламоқдалар. Ёш талантлар тезда театр коллективи блан иноқлашиб кетдилар, ўзларига топширилган рольни моҳирлик блан ижро этабошладилар. Скрипкачи Эргаш Худойберганов ва тромбинист Ваня Корниловлар эса Тошкент Давлат консерваториясида муваффақият блан ўқиб, ўз сан'ат маҳоратларини оширмоқдалар.

Болалар уйида тарбияланувчиларнинг жисмоний ҳамда ма'навий жиҳатдан етук, онгли интизомли, меҳнат севадиган совет гражданлари бўлиб етишишлари учун барча имкониятлар яратиб берилган. Болалар уйи эҳтиёжи учун ҳар йили давлат бюджетидан 1 миллион сўмга яқин маблағ сарфланмоқда. Болалар уйида 5 та соғин сигир бор. Ўтган йили бу сигирларнинг 4 тасидан 6000 килограммга яқин сут соғиб олинди. Болаларга ҳар куни уч маҳал иссиқ овқат берилади. Врач ва шеф повар овқатларда мумкин қадар ҳархил витаминларнинг бўлишига алоҳида аҳамият берадилар. Болалар уйининг шаҳар чеккасида 10 гектарлик боғи бор. Ёз фаслида шу ерга кўчиб чиқилади. Боғнинг 8 гектарига Ўзбекистонда ўсадиган мева дарахтларининг деярли ҳамма туридан ўтқазилган.

Болалар уйи ўзининг 150 кишилик қишки ва 300 кишилик ёзги кинотеатр биносига эга. Бу ерда тарбияланувчилар ўз экранлари орқали совет, халқ демократияси мамлакатлари ва четэл прогрессив кино сан'атининг янги асарлари блан мунтазам танишиб бормоқдалар. Болалар уйида духовой оркестр, эстрада оркестри, республикада ягона ҳисобланган 4 овозли хор тўгараги ишлаб турибди. Шахмат, шашка, волейбол ва футбол каби спорт тўгараклари ҳам мунтазам ишламоқда. Болалар уйининг бирйўла 20 киши ювунадиган ўз ҳаммоми ва тажрибали врач-педиатор Д. Соловьева бошлиқ медицина пункти бор. Ўртоқ Соловьева ҳарбир ўғил-қизнинг соғлом ва тетик бўлиб ўсиши тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилади. Шунинг учун ҳам болалар уни ўзларининг энг яқин дўсти ҳисоблайдилар ва самимий ҳурмат қиладилар.

Болалар уйида тарбияланувчилар навбатдаги музика машғулотида. Пионинода янги куй ижро этилмокда.

Ёш рассомлардан Т. Умаров ва Р. Муҳаммедовлар баҳор темасида этюд чизмоқдалар.

Боғдаги ёш дарахт кўчатларини болаларнинг ўзлари парвариш қиладилар.

Н. Меламед фотолари.

Болалар уйида ёшлар ҳаётбахш совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида, ўз она-Ватанига муҳаббат ва коммунизм улуғ ишига чексиз садоқат руҳида тарбияланмоқдалар. Бу соҳада болалар уйининг тарбиячилари Александра Смирнова, Мария Комолова ва директор Михаил Оренбург ўртоқларнинг хизматлари тақдирлашга сазовордир. Александра Смирнова болаларни тарбиялаш ишида 36 йиллик тажрибага эга, Михаил Оренбург эса шу соҳада 20 йилдан берли ишлаб келмоқда. Улар шу йиллар давомида ота-онасиз, назоратсиз қолган, безорилик ва ўғрилик йўлига кириб кетган анчагина болаларни тарбиялаб, жамиятимиз учун фойдали кишилар қилиб етиштирдилар. Улар совет педагогикасининг асосчиси А. С. Макаренко айтганидек, тарбияланувчи болага ўрганиш об'екти деб эмас, балки тарбия бериш об'екти, деб қарайдилар.

Болаларни ёшлигидан меҳнатсевар, давлат ва умумхалқ манфаати тўғрисида ўйловчи, виждонли, ростгўй қилиб, я'ни коммунистик ахлоқнинг барча юксак сифатларига эга қилиб тарбиялаш совет педагогининг шарафли бурчидир. Болалар уйининг тарбиячилари масаланинг ана шу муҳим томонига алоҳида аҳамият бермоқдалар.

Ҳарбир ўғил-қиз ўз ёши ва имкониятига қараб хўжалик ишларига жалб қилинган. Улар ётоқхоналарни тартибга солиш, кир ювиш, дазмол босиш, тикиш. Хуллас, оилада бўладиган хўжалик ишларининг ҳаммасини бажараолишга ўрганадилар. Шунингдек бу ерда тарбияланувчилар дарахтларни парвариш қилиш, боғда ҳархил полиз экинлари ўстириш каби ишларга ҳам актив қатнашадилар. Шуни айтиш керакки, болалар бундай ишларни ўз хоҳишлари блан қилишга, меҳнат блан мунтазам шуғулланишга ўрганганлар. Болаларни меҳнатга жалб қилиш уларни иродали, интизомли, жамият учун фойда келтирувчи кишилар қилиб тарбиялаш имконини бермоқда.

Ҳозир Совет Армияси сафида хизмат қилаётган Самуддин Ёқубов ота-онаси йўқ, назоратсиз, ўз ҳолига ташлаб қўйилган етим бола эди. У болалар уйига келмасдан олдин безорилик, ўғрилик блан шуғулланган. Болалар уйига келганидан сўнг Самуддин секин-аста меҳнат қилишга, билим олишга ҳавас қилабошлади ўзи севган музика сан'атини ҳам эгаллашга муваффақ бўлди. Болалар уйи тарбиячиларининг шахсий намуна кўрсатиб, сабот ва чидам блан иш олиб боришлари натижасида Самуддин Ёқубовга ўхшаш юзлаб болалар жамиятимиз учун фойдали кишилар бўлиб етишмоқдалар.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

СУД ЗАЛИДАН

Жиноятчи Ғани Тўлаганов отиб ўлдиришга ҳукм қилинди

Шу йил 6 — 7 апрель кунлари Давлат Хавфсизлиги комитети клубида Ўзбекистон ССР Олий суди жиноий ишлар бўйича судлов коллегиясининг ўртоқ Шолиев раислигида очиқ суд мажлиси бўлиб, бунда айбдор Ғани Тўлагановнинг жиноий иши кўрилди.

27 февраль — Ўзбекистон ССР Олий Советига ва маҳаллий Советларга сайлов куни Ғани Тўлаганов Тошкент қишлоқ районидаги 9-нчи мактаб ўқитувчиси Сидиқ Юнусовга қарашли «ЕФ—87—70» маркали «Победа» машинани миниб, Тахтапул кўчасида соатига 80—90 километр тезликда ҳайдайди. 9-нчи поликлиника рўпарасига келганида олдиндаги автомашинанинг чап томонидан қувиб ўтади ва Шавкат Носиров деган йигитни босиб кетади. Носиров шу зоҳатиёқ ўлади. Ундан кейин, қочиб кетмоқчи бўлган Ғани Тўлаганов тратуар ёнида, троллейбус остановкасида турган МВД мактабининг тинглoвчиси лейтенант Алексей Демьянович Копиненкони ва МВД мактабининг курсанти Николай Петрович Ивановни босади. Лейтенант Копиленко ўша зоҳатиёқ ўлади. Курсант Иванов 1-нчи шаҳар касалхонасида 6 соатдан кейин жон беради. Буларни босгандан сўнг Ғани Тўлаганов машинани тезликда кўчанинг ўнг юзига буради, машина тратуарга чиқиб кетиб қолиб, бир группа одамларни зарб блан уриб ўтиб, 118-нчи уй деворига бориб урилади. Натижада Анастасия Александровна Круглова, Жўра Тўлаганов, Павел Иванович Сальников деган гражданлар, шунингдек кабинада ўтирган Жалил Тўлаганов (жиноятчи Ғани Тўлаганов акасининг ўғли) қаттиқ ярадор бўладилар.

Айбдор Тўлаганов суд мажлисида ўзининг жиноятини юмшатиш учун ёлғон гапларни айтишга уринди. У аввал «Кўп ичиб қаттиқ маст бўлганман, ҳечнарсани эсламайман» деди.

— Қанча ичдингиз? — деб суд раисининг берган саволига айбдор қуйидаги жавобни берди:

— Аввал 4 бутилка пиво ичдим, кейин 2 стакан арақ ичдим, ундан кейин магазиндан ярим литр арақ олиб унинг ҳам ярмини ичдим. Ичган арағим 800—900 граммга бориб қолади.

Бу ясама жавоб залдагиларнинг нафратига яна нафрат қўшди.

Республика прокурорининг ўринбосари, суд коллегиясида давлат қораловчиси бўлиб иштирок этаётган ўртоқ Логвиненко шу пайт савол берди:

— Илгари ҳам спиртли ичимликлар ичармидингиз?

— Илгари оғзимга ҳам олган эмасман, — деди айбдор.

Илгари ора ҳам ичмай юрган одамнинг бирданига шунча спиртли ичимликни ичиб юбориши ҳаммани таажжублантирди. Тўлагановнинг «Қаттиқ маст бўлганман, ҳечнарсани эсламайман» деган важи мутлақо ёлғон эканлиги ўз-ўзидан фош бўлиб қолди.

Суд экспертизасининг аниқлашича, жиноятчи Тўлаганов шу куни спиртли ичимликни жуда кам исте'мол этган. Гувоҳларнинг берган ма'лумотига қараганда ва шунингдек милиция бўлимига олиб борилганда Тўлагановнинг маст эмаслиги унинг гап-сўзларидан яққол сезилиб турган.

Суд, СССР Олий Совети Президиумининг «Қасддан одам ўлдирганлик учун жиноий жавобгарликни кучайтириш ҳақида»ги фармонига мувофиқ ашаддий жиноятчи Ғани Тўлагановни энг олий жазо— отиб ўлдиришга ҳукм қилди.

Суд ҳукмини залдагилар қизғин ма'қулладилар.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/IV да **Юрак сирлари**, 9/IV да **Оғриқ тишлар**.

ТЎҚУЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИДА — 8/IV да Ҳамза номли театрнинг сайёр спектакли — **Отелло**. СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Аброр Ҳидоятов** қатнашади. Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (театрнинг Бешёғочдаги янги биносида)— 8/IV да **Муқимий**, 9/IV да **Тоҳир ва Зуҳра**.

«РОДИНА» — эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да янги рангли ҳужжатли фильм **Индонезия бўйлаб**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — эрталаб соат 10 да **Индонезия бўйлаб**.

НАВОИЙ номли кинотеатрда — эрталаб соат 10 да **Етуклик аттестати**, кундуз соат 12 дан кеч 6 гача **Икки бойга бир қарол**.

«ИСКРА» — эрталаб соат 9-40 ва кундуз 4-40 минутда ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун: 1/ янги бадиий фильм **Надежда**, 2/ ҳужжатли фильм **Ҳиндистонли меҳмонлар**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — эрталаб ҳужжатли фильм **Аргентинадан Мексикагача**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
РСФСРда хизмат кўрсатган артист **М. Н. Туганов** раҳбарлигида
«ДОНДА» АТТРАКЦИОНИ
(чавандозлик-спорт тамошалари)
3 бўлимда янги программа.
Томоша кеч соат 8 да бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 02296. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1408.